

Iskra

20

Osamosvojitve

Prodor v visoko informacijske tehnologije — to je bil motto letošnje že tradicionalne Letne šole Iskre Delt, ki je od 19. do 21. maja potekala v prostorih Cankarjevega doma. Čez 500 udeležencev iz vseh koncev Jugoslavije je poslušalo predavanja in sodelovalo v strokovnih obravnavah izbranih tem, s katerimi so strokovnjaki Iskre Delt predstavili njene globalne strateške cilje. Prodor ID v svetovne informacijske tokove bo mogoč le preko doseganja japonske ravni kvalitete. Nič manjše naloge pa ne čakajo ID na jugoslovanskem trgu, je bilo slišati na tiskovni konferenci. Ob tem pa so opozorili na nujnost, da Strategijo tehnološkega razvoja Jugoslavije pojmujejo kot osnovo oziroma merilo za to, kaj smo v Jugoslaviji storili na prodoru v informatiko kot neizbežno infrastrukturo razvoja te družbe.

»Iskri Delti se je uspelo razvojno in proizvodno osamosvojiti od vpliva ameriških in drugih transnacionalnih firm in ustvariti lastne perspektive za naprej«, je bilo rečeno. Še naprej pa ostaja odprto vprašanje kadrov, še posebno njihove zavesti. Kvalitetnih kadrov ima ID veliko, vendar pa je v tej družbi ključnega pomena pomanjkanje tehnološke osveščenosti, zaupanja v lastne sposobnosti in domačo tehnologijo.

V letošnjem letu prehaja ID iz maloserijske v velikoserijsko proizvodnjo, zgraditev nove tovarne bo omogočila bistveno povečanje proizvodnje in relativno cenejšo izdelke.

Razstava novih izdelkov in paleta informacijskih podsklopov in sistemov je ob enem z dogajanjem Workshopa na temi Računalniške komunikacije in Tovarna prihodnosti predstavila najnovejše Deltine dosežke, saj z novim konceptom Gemini že posegajo na področje distribuirane informatike, torej večprocesorskih in paralelnih računalnikov. Pozornost so vzbudili tudi novi terminali PAKA 5000, PARTNER/AT in različne nove izvedbe v družini računalnikov TRIGLAV.

I. S.

Pred Iskrinimi letnimi športnimi igrami

Manj kot mesec dni je še do XXIII. letnih športnih iger SOZD Iskra. Kot je znano bodo tokrat 27. in 28. junija v Semiču, njihov pokrovitelj in organizator pa je tamkajšnja delovna organizacija Kondenzatorji.

Komisija za šport in rekreacijo ter družbeni standard pri Iskrinem sindikatu je sprva razpisala devet moških in šest ženskih disciplin, žal pa je zaradi premajhnega zanimanja odpadlo tekmovalstvo Iskrinih košarkaric; sprva se je na igre prijavilo sedem ekip, na seminarju za organizatorje in animatorje športne rekreacije v Iskrji pa je nastop svojih ženskih košarkarskih ekip odpovedalo še nekaj DO.

Edina sprememba od lanskih iger v Kranju bo v Semiču še ta, da se bodo fantje pomerili v malem in ne velikem nogometu, v Semiču pa bo namesto tenisa kros.

Tekmovanja bodo potekala v štirih krajih, in sicer v Semiču, Črnomlju, Podzemlju in Črmošnjicah, kjer se bodo pomerili šahisti. Seveda bomo v našem tedniku še podrobneje pisali o tem, kje bodo tekme v posameznih disciplinah, objavili pa bomo tudi rezultate žre-

Na tejle trati pod hotelom Smuk v Semiču bodo organizatorji letnih športnih iger postavili šotore, v njih pa bo prostora kar za več sto tekmovalcev. Seveda ne bodo manjkali tudi taborni ogenj in druge taborniške posebnosti.

banja posameznih ekip.

Organizatorji in komisija priporočajo ekipam, da pridejo na letne igre z lastnim prevozom. Tudi zato, ker bodo športna tekmovanja potekala na treh krajih, res pa je, da so drug od drugega oddaljeni le po nekaj kilometrov. Za tiste, ki bodo prišli v Belo krajino z vlakom, bodo organizirali posebno krožno vožnjo med Semičem, Črnomljem in Podzemljem.

Zdaj pa nekaj o bivanju med igrami. Večina tekmovalcev bo spala v Semiču. Zaradi premajhnega števila nočitvenih zmogljivosti, so se organizatorji odločili, da bodo na lepi livadi pod hotelom Smuk postavili šotore, izpraznili pa bodo tudi

bližnjo osnovno šolo, tako da boste lahko spali tudi tam. V obeh primerih prinesite spalne vreče s seboj. Nekaj ekip si je rezerviralo spanje tudi drugod v Beli krajini ali na Dolenjskem.

Seveda organizatorji niso pozabili na prehrano. Verjamejo jim, da Bele krajine ne bomo zapuščali, niti lačni niti žejni. Vrhunec bo seveda podelitev medalj s skupnim kosilom, na katerem ne bodo manjkale tudi domače, belokranjske specialitete.

Kaj naj še zapišemo v tej prvi obširnejši novici o letnih igrah?! Morda to, da zaradi varčevanja priporočajo organizatorji ekipam, naj pridejo v Semič s svojimi re-

kviziti, zaradi varčevanja pa bo predtekmovanje sodil le po en sodnik ali celo tekmovalci iz nevtralne ekipe, itd.

Morda še nekaj podrobnosti iz malega nogometa, balinjanja, kegljanja in krosa. Goli pri malem nogometu bodo široki 5 metrov in torej ne bodo rokometni. Igra bo na travnatem igrišču, komisija za šport in rekreacijo pa se je zaradi nevarnosti poškodb odločila, da bodo tekmovalci igrali v tekmovalnih copatah, torej v supergah in ne kopačkih. Večji problem bo, če bo deževalo, toda konec koncev bo v tem primeru drselo obema moštvoma.

Zaradi tega, ker je v Semiču le eno balinišče in še to samo enostezno, bo predtekmovanje balinarjev v Ljubljani. Komisija se je odločila za Iskrino balinišče v Stegnah, izločilne tekme pa bodo v petek, 19. junija popoldne. Če bo deževalo, bo predtekmovanje v enem izmed pokritih ljubljanskih balinišč.

Zdaj pa h kegljanju. Tudi na to tekmovanje, za katerega je med Iskraši izredno veliko zanimanje, bodo vplivale omejene kapacitete v Semiču in okolici. Po dolgotrajnih razpravah, kako bi se lahko letnih iger udeležilo kar največ kegljačev, se je morala komisija odločiti za nekoliko zmanjšano število članov ekip; tokrat bodo tako v ženskah kot v moških ekipah po štirje tekmovalci.

Omenili smo že, da so se organizatorji na predlog komisije letos odločili za kros. Vsekakorjenjihova odločitev pohvale vredna, tudi zato, ker je na Iskrinih letnih igrah vse premalo individualnih športov. Ker gre za nekakšen poskus, se bodo lahko krosa v Semiču letos udeležili le tekmovalci, ki bodo že sicer nastopali na drugih tekmovanjih.

Toliko za zdaj. Več v prihodnji številki »Iskre«, ko bomo objavili tudi rezultate žrebanja.

Lado Drobež

Tole je igrišče pod semiško osnovno šolo. Tudi na njem bo več tekmovalj.

O spremembah in dopolnitvah Zakona o združenem delu

Področje za družbeno pravne zadeve v SOZD Iskra je v ponedeljek, 25. maja v Ljubljani organiziralo javno obravnavo sprememb in dopolnitev Zakona o združenem delu. Nanj je kot goste povabilo več avtorjev osnutka teh sprememb, med njimi dr. Bačiča, dr. Busarca in dr.

Kot že rečeno, sta se javne obravnave udeležila tudi dr. Busarac in dr. Mučan. Prvi je spregovoril o spremembah v Zakonu, ki se nanašajo na samoupravno organiziranje, drugi pa o spremembah v samoupravnem odločanju.

LD

Po uvodnih govorih gostov iz Zvezne skupščine so svoje predloge k spremembam Zakona o združenem delu predstavili tudi udeleženci javne obravnave iz Iskre. (Foto LD)

Mučana. Poleg teh članov Zvezne skupščine so se delovnega dogovora udeležili tudi drugi gostje, iz Iskre pa so na javno obravnavo prišli sekretarji delovnih organizacij, predsedniki sindikata ter pravniki, ekonomisti in drugi poznavalci problematike. Javno obravnavo je vodil pomočnik predsednika KPO SOZD Iskra Pavle Gantar.

Uvodno poročilo o ciljih in smereh predlaganih sprememb v Zakonu o združenem delu je imel dr. Hrvoje Bačič. Med drugim je poudaril, da smo ZZD sprejeli pred dobrimi desetimi leti. V tem času so nato nastale velikanske spremembe v ekonomskih pogojih poslovanja, predvsem v tehnološkem razvoju doma in v svetu. Te spremembe, kot tudi že nekaj letni nezaviden gospodarski položaj v Jugoslaviji, so osnovni razlog, da smo pristopili k spremembam Zakona.

Ugledni gost je med najpomembnejše cilje sprememb uvrstil pravico delavcev, da so ekonomsko stimulirani, da hitreje rešujemo problem nezaposlenosti, predvsem mladih in kvalificiranih delavcev, da okrepimo položaj delavca v celotnem procesu družbene reprodukcije, itd.

Zaradi izredne aktualnosti bo mo govor dr. Bačiča objavili v našem tedniku v eni prihodnjih števil.

Iskra Mikroelektronika S krožki množičnejše vključevanje v problematiko delovne organizacije

V DO Mikroelektronika so se odločili, da bodo del problemov lastnega dela reševali z lastnimi močmi. Zato so sestavili ustrezen program in začeli s postopnim uvajanjem celovitega obvladanja kakovosti svojih proizvodov s posebnim poudarkom na uvajanju CEOKA (celovito obvladanje kakovosti) krožkov v proizvodnjo pa tudi v ostale sektorje in službe svoje DO.

Kaj, kako in koliko so dosegli njihovi krožki je pokazal interni posvet na to temo, ki ga je organizirala DO Mikroelektronika v torek, 26. maja v prostorih kluba delegatov v Ljubljani.

Najprej je treba v tem poročilu o posvetu zapisati, da je bila udeležba na posvetu sorazmerno številna, kar kaže na zanimanje in potrebo tovrstnih krožkov. O tem je najprej spregovoril Rudi Ročak, ki je na kratko opredelil problem krožkov in njihovega organiziranja, za njim pa je Lotar Kozina opozoril na metodo, program in uresničitev koncepta krožkov, pri čemer je poudaril, da je pobuda o krožkih prišla od vodstva tovarne in da že prvi pregled dosedanjega dela krožkov v tej DO kaže, da so krožki zaživi in tudi dosegli dobre rezultate v svojem delu, pri čemer se je z njim vred veliko število ljudi spustilo na to, doslej neznano področje dela, vendar pa so rezultati dela v sorazmerno kratkem času več kot zadovoljivi in obetavni.

To so potrdila tudi poročila posameznih vodij krožkov in njihovih pospeševalcev. Tako smo na

Višina povračil stroškov za opravljanje določenih del in nalog

Na podlagi SaS o enotnih osnovah in merilih za izplačila stroškov delavcem, ki so jih imeli v zvezi z opravljanjem del in nalog v SOZD ISKRA ter na osnovi družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SRS, so bili stroški za povračilo po podatkih Zavoda za statistiko in Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve za prvo trimesečje leta 1987 naslednji:

- Povprečno ugotovljeni stroški za dnevnice (stroški za prehrano) (po čl. 5. SaS znašajo):**
 - cena dnevnica nad 12 ur 7.332 din
 - polovična dnevica od 8 do 12 ur 3.576 din
 - znižana dnevica od 6 do 8 ur 2.626 din
- Povprečni stroški za prenočišče v hotelu B kategorije (po 6. čl. SaS) znašajo:**
 - po priloženem računu 5.590 din
 - brez računa največ 40% 2.236 din
- Kilometrarna (9. čl. SaS) — pavšalni znesek za prevoženi kilometer z avtomobilom srednjega razreda**
 - za 15.000 km letno po 89,82 din/km
 - za 20.000 km letno po 77,44 din/km
 - za 25.000 km letno po 70,01 din/km
- Stroški za ločeno življenje (14. čl. SaS)**
 - stroški za stanovanje največ 50.310 din
 - stroški za prehrano največ 65.988 din

Ljubljana, dne 25. 5. 1987

posvetu slišali poročila kar devetnajstih vodij krožkov, med katerimi je bila večina poročil izredno pozitivnih, čeprav nekateri krožki še niso v polnosti dosegli svojih ciljev.

Razprava po poročilih o delu krožkov je pokazala, da je treba delovanje krožkov še poglobiti, pritegniti k sodelovanju v njih še več ljudi, saj smo skupno močnejši kot posamično in končno, da predstavljajo krožki množično vključevanje delavcev v neposredno in vsakodnevno pa tudi dolgoročno problematiko tovarne. Izražena je bila tudi želja, da bi se tesneje povezali tudi z drugimi Iskrinimi DO, kjer so se tovrstni krožki prav tako uveljavili, saj bi bilo medsebojno izmenjava mnenj in izkušenj zelo dragocena. Ugotovili so, da bi tudi tekmovanje med krožki samimi v tovarni prav tako prispevalo k njihovu aktivnejšemu in množičnejšemu delu in končno, da bi bila potrebna večja koordinacija in povezanost krožkov na ravni DO.

Posvet, na katerem so tudi podelili priznanja in diplome vsem vodjem krožkov in njihovim pospeševalcem, je pokazal, da krožki za celovito obvladanje kakovosti pomenijo pomemben korak naprej k izboljšanju proizvodnje in širjenju znanja. Zato so ob koncu sklenili, da je treba dejavnost krožkov prenesti tudi na tiste dele DO, kjer krožkov še ni, glede upravičenosti tovskega posveta samega pa so sklenili, da bodo podoben posvet sklicali oktobra letos.

D. Ž.

Kljub težavam nemotena proizvodnja

Tako kot v celotnem našem gospodarstvu so prvi meseci letošnjega leta tudi v DO ERO minili predvsem v znamenju ob koncu lanskega leta sprejetih sprememb štirih sistemskih zakonov (o celotnem prihodku, sanaciji, amortizaciji in službi družbenega knjigovodstva) ter v začetku letošnjega leta sprejetih interventnih zakonov o začasnih prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za osebne dohodke in skupno porabo nad rastjo produktivnosti dela in o začasnih prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za negospodarske in neproizvodne investicije.

Kljub omenjenim administrativnim ukrepom pa so se tudi letos nadaljevali že znani trendi: naraščanje inflacije, padanje izvoza in ob tem huda devizna nelikvidnost, omejena možnost uvoza, pičila rast proizvodnje, padanje realnih osebnih dohodkov in podobno.

Vsi ti dejavniki so seveda vplivali tudi na poslovanje in proizvodnjo DO ERO v prvem trimesečju letošnjega leta, vplivali pa so različno, nekateri dejavniki bolj, drugi manj.

Prva ugotovitev o poslovanju v prvem trimesečju letošnjega leta je dovolj pomembna: proizvodnja je namreč v večji meri, glede na nepreskrbljenost z domačimi in uvoženimi reprodukcijskimi materiali, nemoteno potekala. Pri uvozu so se znova pokazale prednosti kooperacij. Za pretečeno obdobje tudi lahko ugotavljamo, da je bilo na domačem trgu povpraševanje po izdelkih ERO ugodno in je v tem smislu domača prodaja potekala nemoteno. Vendar pa v ERO menijo, da je v prihodnjih mesecih pričakovati delno umirjanje povpraševanja po njihovih izdelkih.

Februarja letos sprejeti interventni zakon o začasnih prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za osebne dohodke in skupno porabo nad rastjo produktivnosti je tudi v DO ERO povzročil problem pri izplačilu osebnih dohodkov, ki pa so ga omilili tako, da so pri izplačilu osebnih dohodkov v marcu izplačali že del akontacije za mesec april in s tem zadržali raven osebnih dohodkov na ravni meseca februarja ter se pri tem izognili znižanju — OD.

Periodični obračun za prvo trimesečje, ki ga podrobneje navajamo v nadaljevanju našega zapisa, je bil v DO ERO že izdelan na temelju nove zakonodaje, ki vgrajuje za inflacijske razmere realnejše kategorije in zato posamezni elementi obračuna niso primerljivi z istim lanskim obdobjem.

V prvem trimesečju so izdelali 102.444 strojev, kar predstavlja 25% izpolnitev letnega plana in 4% povečanje glede na lansko isto obdobje. Tudi v tem obdobju je bil viden izpad proizvodnje novih artiklov, tako vibracijskih brusilnikov (VB 43/45) kot nadrezkarja, pri katerih je plan proizvodnje za prvo trimesečje izpolnjen le 38, oz. 39%.

Od celotne količinske proizvodnje so v ERU v izvoz namenili 73%

strojev, kar pomeni 2.508.228, oz. 24% letnega plana. Izvoz po ICD je bil v prvem trimesečju 1987 realiziran v višini 1.776.785 \$, kar pomeni 17% izpolnitev letnega plana. Podatki o izvozu zaradi sprememb razmerij posameznih valut do dolarja niso v celoti primerljivi z lanskim istim obdobjem.

V prvem trimesečju 1987 so uvozili za 1.114.000 \$ repromateriala, strojev in rezervnih delov, kar pomeni 12% povečanje glede na lansko isto obdobje in 16% izpolnitev letnega plana. Od tega so prek kooperacij uvozili za 924.000 \$ in za 190.000 \$ kot čisti uvoz.

Na domačem trgu so prodali za 5.282.161 tisoč din strojev in rezervnih delov iz domače proizvodnje in kooperacij. To pomeni 120% povečanje v primerjavi z lanskim istim obdobjem in 23% izpolnitev letnega plana. Poleg tega pa je bilo realiziranih še za 171.736 tisoč din polizdelkov in storitev za DO Telematiko in DO Kibernetiko.

Po uvedbi prostega oblikovanja cen njihovih proizvodov — so v ERO 26. 12. 86 korigirali cene svojih proizvodov v povprečju za 35% in 11. 2. 1987 v povprečju za 20%.

Na domačem trgu so nabavili za 2.865.486 tisoč din repromateriala in delov ter storitev in orodij od DO Telematike in DO Kibernetike, kar pomeni 131% povečanje v primerjavi z lanskim istim obdobjem in 26% izpolnitev letnega plana.

Stanje zaposlenih na dan 31. 3. 87 je bilo 738 delavcev, kar pomeni 1% porast na stanje 31. 12. 86. Povprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega je bil 187.950 din in pomeni 123% povečanje na povprečje v lanskem istem obdobju in 59% povečanje na lansko celotno povprečje. V prvem trimesečju 1987 ni prišlo do povečanja osebnega dohodka zaradi veljavnosti interventnega zakona, po katerem sme OZD izplačevati sredstva za OD le v višini sredstev izplačanih v zadnjem trimesečju 1986 povečanim za stopnjo rasti produktivnosti.

V tem obdobju je bilo opravljenih 19.400 nadur, kar pomeni 86% porast v primerjavi z lanskim istim obdobjem in 39% izpolnitev letnega plana. Vidno je tudi 2% povečanje doseganja norm.

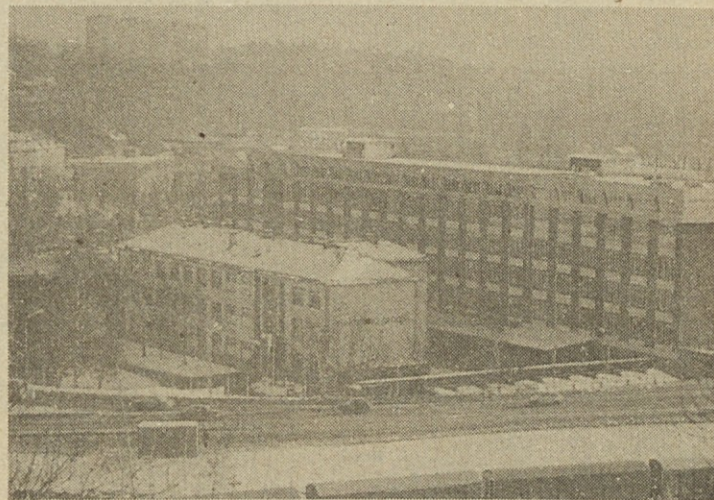
Realizacija celotnega prihodka je v prvem trimesečju znašala 5.520.615 tisoč din in pomeni 23% izpolnitev letnega plana. Porabljenih sredstev so znašala 4.389.187 tisoč din tako, da je bil dohodek realiziran v višini 1.131.428 tisoč din. Po poravnavi obveznosti iz dohodka smo ustvarili 786.641 tisoč din čistega dohodka. Za osebne dohodke so v ERO namenili 600.666 tisoč din, za sklade pa 185.975 tisoč din (za SSP — stanovanjski del 30.035 tisoč din, za ostali del SSP 39 mio din, za rezervni sklad 45.257 tisoč din ter za poslovni sklad 71.683 tisoč din).

Iz navedenih podrobnih in doseženih rezultatov v prvem trimesečju letošnjega leta zato

lahko ob koncu zapišemo, da ti rezultati vsemu navkljub jasno kažejo, da so v DO ERO v danih

razmerah v obdobju januar — marec 1987. uspešno poslovali.

D. Ž.

Iskra

Iskra SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o. Izobraževalni center SOZD Iskra

61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno izpopolnjevanje na temo:

Osnove kakovosti in statistične metode

v času od 15. 6. do 19. 6. 1987 v Škofji Loki

Izobraževalni center SOZD Iskra je v okviru programa izobraževanja na področju kakovosti, v sodelovanju s kolegijem področja kakovosti pripravil program izobraževanja za kontrolne tehnologe. Razpisani seminar je lahko samostojen in v tem primeru obsega temeljno gradivo za različne profile delavcev, ki morajo poznati osnove in statistične metode. Razpisani seminar je hkrati tudi uvod v seminarje o zanesljivosti.

V okviru ciklusa 4 seminarjev za kontrolne tehnologe so osnove kakovosti in statistične metode prvi uvodni in obvezni seminar. Vsak kontrolni tehnolog mora še posebno pred seminarjem »Izdelovanje kontrolne tehnologije« uspešno zaključiti tudi razpisane.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

1. načela kakovostne proizvodnje
2. načela koordiniranja
3. osnove in uporaba statističnih metod
4. prevzemanje z vzorčenjem
5. osnove teorije statističnega ocenjevanja
6. zahtevnejše statistične metode
7. uporaba software paketa za statistične analize

ČAS IN KRAJ: S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 15. 6. 1987 ob 9. v hotelu Transturist Škofja Loka. Zaključek seminarja bo dne 19. 6. 1987 ob 14.

VODJA PROGRAMA: Lotar Kozina, dipl. ing., SOZD Iskra DSSS, Ljubljana

PRIJAVE: Prijavnice pošljite najpozneje do 8. 6. 1987 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Podrobnejše informacije o vsebini seminarja lahko dobite v Izobraževalnem centru SOZD Iskra na tel. št.: 222-212.

XVIII. posvetovanje elektroenergetikov Jugoslavije

V dneh od 19. do 23. aprila 1987 je Jugoslovanski komite Mednarodne konference za velike električne mreže (JUGO — CIGRE) organiziral v Bečićih pri Budvi XVIII. posvetovanje elektroenergetikov Jugoslavije. Posvetovanja se je udeležilo okoli 1800 strokovnjakov s področja energetike iz celotne Jugoslavije.

Srečanja so se aktivno udeležili tudi delavci Področja za avtomatizacijo in zaščito v elektroenergetiki v delovni organizaciji Avtomatika. Na sestanku študijskega komiteja 34 (študijski komite za zaščito in avtomatiko v elektroenergetičnih sistemih) so predstavili štiri referate s področja zaščite in avtomatizacije elektroenergetičnih sistemov.

Prvi referat je obravnaval zanimivo problematiko prehodnih pojavov v elektroenergetičnem sistemu, ki postajajo za pravilno delovanje zaščitnih sistemov v zadnjih letih vse bolj pomembni. V drugem referatu so delavci delovne organizacije Avtomatika predstavili širokemu zboru jugoslovanskih elektroenergetikov specifičnosti turškega elektroenergetičnega sistema z nazivno napetostjo 380 kV, s katerimi so se srečali med izvajanjem del na projektu TEK — Turčija.

Zadnja dva referata pa sta bila prva javna predstavitev dveh novih Iskrinih zaščitnih relejev. Prvi med njima je usmerjena triforna pretokovna zaščita z neodvisno časovno zakasnitvijo tipa RIV-1, ki je le eden izmed članov družine novih zaščitnih

relejev v mehanskem sistemu UNO 3,5S, za katero so avtorji prejeli skupaj s sodelavci z Elektroinstituta Milan Vidmar in Fakultete za elektrotehniko v Ljubljani nagrado Sklada Borisa Kidriča za izume in tehnične izboljšave v letu 1987.

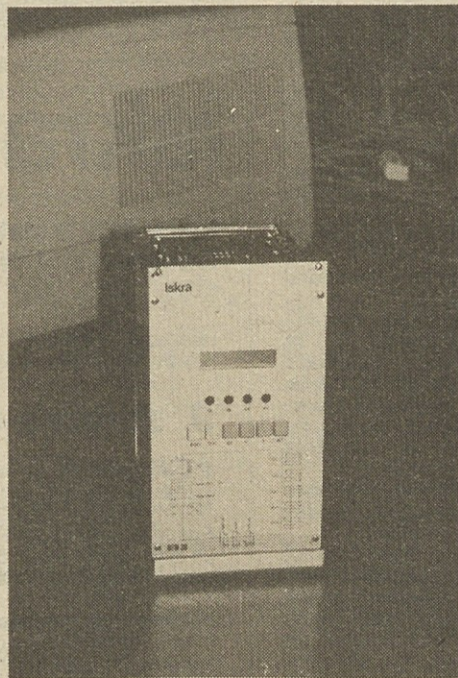
Mikroračunalniški frekvenčni rele, ki ga Iskra skupaj s švedsko firmo ASEA name-

nja predvsem prodaji na zahtevnih trgih razvitega sveta, je mogoče uvrstiti v sam svetovni vrh podobnih naprav in je v celoti plod domačega znanja. Predstavitev tega releja na posvetovanju je požela mnogo zanimanja in to predvsem zaradi novih funkcij, ki je rele omogoča na področju podfrekvenčnega razbremenjevanja elektroenergetičnega sistema, kakor tudi zaradi ekstremne točnosti njegovega delovanja.

Poleg tega, da so delavci Avtomatike aktivno sodelovali s svojimi referati, so kot člani Aktiva študijskega komiteja 34 nastopili na posvetovanju tudi kot voditelji samega posvetovanja, oz. kot strokovni recenzenti, kar vsekakor predstavlja določeno priznanje Iskrinim strokovnjakom s področja avtomatizacije in zaščite elektroenergetičnih sistemov.

Delovanje Iskrinih strokovnjakov s področja zaščite in avtomatizacije pasene zaključuje v jugoslovanskem prostoru. Aktivno namreč sodelujejo v študijskem komiteju 34 (zaščita) mednarodne CIGRE in sicer kot člani študijskega komiteja, oz. njegovih delovnih grup, v katerih delujejo le mednarodno priznani strokovnjaki. To jim poleg aktivnega delovanja v IEC omogoča stalno spremljanje razvoja zaščitne tehnike v svetu, kar je predpogoj za nadaljnji uspešni razvoj področja za avtomatizacijo in zaščito elektroenergetičnih sistemov v Iskri.

Janez Zakonjšek

Študijsko srečanje novinarjev in organizatorjev obveščanja

Otočec 20. do 22. maja: organizacija in izvedba že tradicionalnega srečanja novinarjev in organizatorjev obveščanja v združenem delu je poleg Delavske enotnosti (Center za razvijanje obveščanja v združenem delu) in Odbora za obveščanje in politično propagando pri Zvezi sindikatov Slovenije, prevzel domačin — Dolenjski aktiv pri Sekciji novinarjev in organizatorjev obveščanja v združenem delu.

Tokratno srečanje je po svojem vsebinskem programu vsekakor odprlo novo stran v razvoju obveščanja v združenem delu. Zakaj? Poleg že obveznih poročil aktivov in sekcije in dogovorov o okvirnih nalogah za tekoče leto, so novinarji in organizatorji obveščanja odprli dve dokaj nedorečeni področji iz njihovega dela, vrsta in vloga informacijske, ali nje podobne službe v združenem delu ter opisi in naloge delavcev v takih službah (tipična dela in naloge informacijskih delavcev, potrebna funkcionalna znanja in delovni pogoji) in v nadaljevanju sistematizacija del in nalog informacijskih delavcev ter vrednotenje njihovega dela v primerjavi z deli delavcev v primerljivih službah organizacij združenega dela. Tematika, ki so jo po strokovni obrazložitvi podali dr. Ilja Jurančič, mag. Pavle Zrimšek in Dušan Rebolj, je v razpravi, v kateri so sodelovali novinarji, še bolj zaostri la neurejenost tega področja in s tem tudi nujnost vsaj okvirnega načina vrednotenja dela novinarjev v združenem delu. Kako težka naloga je to, povedo tudi čisto preproste ugotovitve, da se marsikdo od udeležencev poleg obveščanja dnevno ukvarja še z vsemi drugimi nalogami — recimo tudi z nalogami s področja SLO in CZ, da ne omenjamo drugih.

In druga tema, ki je pritegnila marsikoga: visokošolski študij novinarjev in organizatorjev obveščanja ob delu ter njihovo funkcionalno usposabljanje (za študij ob delu prilagojeni programi), ki ga je podrobneje obrazložil mag. Pavle

Zrimšek. Tokrat samo informacija, da bi na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo, če bi se prijavilo dovolj interesentov, z omenjenim študijem pričeli že v letošnji jeseni.

Toliko, resnično v skopih besedah o vsebini srečanja. Dolžni pasmovam šeeno informacijo:

Delavska enotnost je letos prvič razpisala in tudi podelila Voljčeve nagrade in priznanja za

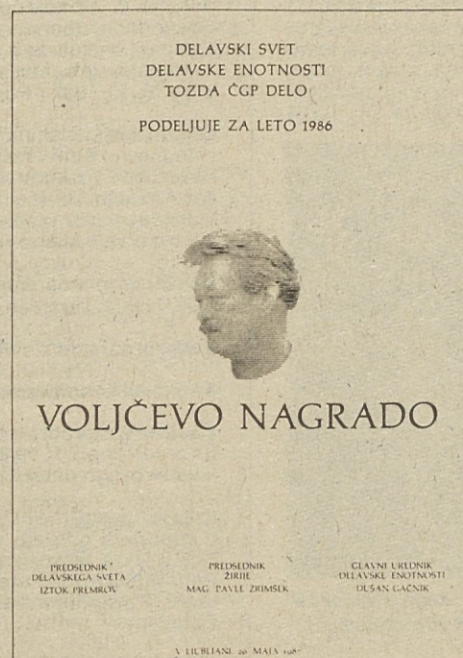
dosežke na področju obveščanja v združenem delu v 1986. letu. Za poimenovanje nagrad in priznanj delavcem, ki v združenem delu bistveno prispevajo k razvijanju obveščanja, po novinarju Delavske enotnosti Janezu Voljču, so se odločili, ker je v petintridesetih letih svojega bogatega novinarskega ustvarjanja spodbudil k novinarskemu delu desetine danes uspešnih mojstrov peresa in ker se je vseskozi trudil vplivati kot mentor v pisanju z jezikom, ki je delavstvu razumljiv in blizu. Za svoje odmevno novinarsko delo je prejel pet nagrad Tomšičevega sklada ter bil v 1985. letu, kosejekončala njegova življenjska pot, predlagan za Tomšičevo nagrado za življenjsko delo. Prejel je tudi dve državni odlikovanji in Zlati znak Zveze sindikatov Slovenije.

Letošnje nagrade so prejeli: Slavko Knafelj — Elan, Begunje na Gorenškem, Marjan Kolar — Železarna Ravne na Koroškem, Bojan Sinič — Metalna Maribor, Jasna Šinkovec — IMV Novo mesto, Vili Vyhibal — Hmežad Zalec.

Dobitniki priznanj: Marjan Bolhar — Helios — Domžale, Boris Jalovec — Kokra — Kranj, Slavko Klančičar — GG Novo mesto — TOZD Gozdarstvo Podturn, Tomo Perlič — TAM — Maribor, Gordana Petek-Ivandič — Združene PTT organizacije Slovenije, Iztok Radin — Cimos — Koper, Jožica Umek — Steklarna Hrastnik.

Hkrati s podelitvijo Voljčevih nagrad in priznanj pa je Delavska enotnost v letošnjem letu tudi prvič podelila Spominska Voljčeva priznanja in sicer začetnikom organiziranega obveščanja delavcev v delovnih organizacijah. Letos so jih prejeli: Vladka Bidovec, Lojze Cepuš, Jože Gerhart, Pepca Jež, Slava Kovač, Danilo Kovačič, Bogomil Liliša, Peter Likar, Milan Poljšak, Branko Pungartnik, Stane Tušar, Zlatko Šentjurs in dr. Branko Vrčon.

Š. D.

Kljub ugodnejšemu poslovanju še ni čas za zadovoljstvo

Delovna organizacija Zmaj je zaključila poslovanje l. četrtega zadovoljivo s tem, da sta obe temeljni organizaciji poslovali pozitivno ter ustvarili akumulacijo v skupni višini 25,8 milijonov dinarjev.

Uspešno zaključeno l. trimesečje še ne omogoča sprejetja trditve, da je s tem sanacija že uspešno zaključena, ker vsi ostali kazalci poslovanja kažejo, da še ne dosega mozo zastavljenih ciljev, predvsem na področju domače prodaje, izvoza in proizvodnje.

Fakturirana realizacija domače prodaje je dosežena v višini 748 milijonov din, kar predstavlja 78% več kot leta 1985 in 90,2% letošnjega plana. Na domačem trgu smo prodali 7,43 milijonov kosov baterij, ali 8% manj in 101 tisoč svetilk, ali 3% več kot lani. Največji padec je na 9V bateriji in znaša kar 37%. Tržni delež Zmaja se je v l. trimesečju v primerjavi z enakim lanskim obdobjem zmanjšal s 44% na 41%.

Izvozili smo 1 mio kosov široko potrošniških baterij, vendar večino na račun pokrivanja lanskega letnega klamacije. Uspešnejši je izvoz baterij 4R 25 v višini 255.000 kosov, ali 124% več kot v l. lanskem trimesečju, medtem ko se je izvoz svetilk v višini 21.000 kosov zmanjšal za 40%. Kljub navedenemu je vrednost izvoza v višini 205.000 dolarjev 105% večja od lanskega v l. trimesečju, plan pa je dosežen 43%.

Uvozili smo za 220.000 dolarjev s konvertibilnega trga in 24.000 CIs s klirinskega trga. Kljub temu, da je plan dosežen le 71%, je to precej več kot preteklo leto in s tem je devizna zadolženost povečala v primerjavi s pričetkom leta za 126.000 dolarjev.

Proizvodnja je sledila zmanjšanim potrebam domače prodaje in izvoza ter že drugo leto upada. Izdelanih je bilo 8 mio kosov baterij in 117 tisoč kosov svetilk, kar pomeni znižanje pri baterijah za 9%, a pri svetilkah 22% v primerjavi z lanskim letom. Pri tem se je število zaposlenih znižalo le za 6%.

Kljub velikemu poudarku, ki ga dajemo zmanjšanju zalog, se te niso prilagajale zmanjšanim potrebam proizvodnje. Materialne zaloge po planski ceni znašajo 421 mio din in so za 59 mio din višje kot v začetku leta. Močno so se povečale tudi krite in nekrute terjatve do domačih in tujih kupcev ter znašajo na koncu trimesečja že 221 mio din.

Zaradi navedenih in ostalih vzrokov slabega poslovanja v preteklem letu, se je močno povečala naša kreditna zadolženost, ki znaša 965 mio din, od tega 130 mio din za investicijo v litijevo proizvodnjo. Od tega znašajo devizni

kreditni za reprodukcijski material cca 254 tisoč dolarjev.

Posledica pomanjkanja lastnih obratnih sredstev in s tem kreditne zadolženosti so visoki stroški obresti, ki znašajo 124 mio din, ali 3 x več kot v l. trimesečju lanskega leta. Uspešnejša je bila rast osebnih dohodkov, ki znaša 120%, kljub temu povprečni osebni dohodek na delavca v višini 66.288 din še vedno močno zaostaja za republiškimi povprečjem.

Za zaključek lahko ugotovimo naslednje:

prvo trimesečje smo finančno zadovoljivo zaključili.

Gibanja na področju domače prodaje niso zadovoljiva, kar se kaže v nedoseganju plana domače prodaje ter znižanju tržnega deleža. Največji izpad v primerjavi s konkurenco je bil dosežen v mesecu januarju. Potrebna je takojšnja kadrovska izpopolnitev.

Kvaliteta na domačem trgu se je ustalila in ne povzroča več tekočih problemov z reklamacijami.

Izvoz zamuja predvsem zaradi prepočasne prilagajanja angleškemu kupcu. Odmikajo pa se tudi drugi planirani izvozni posli. Zaradi pomanjkanja naročil imamo že težave s produktivnim zaposlovanjem razpoložljivih proizvodnih zmogljivosti, ki se bodo v l. trimesečju, če se izvoz v bližnji prihodnosti ne reši, še zaostri.

Močno so povečane aktivnosti za osvajanje in izdelavo lastne opreme, ki pa v l. trimesečju še ni izdelana do te faze, da bi lahko pokazala rezultate.

Razvoj litijevega programa je zaradi zunanjih vzrokov z zaključitvijo financiranja in pridobivanja deviz utrpel določeno zaostajanje razvojne faze, ki lahko na koncu povzroči zamudo pri pričetku proizvodnje.

Razmerje doseženih prodajnih cen v primerjavi z nabavnimi je trenutno za nas ugodno. Kljub temu lahko pričakujemo zaradi mrtve sezone v l. trimesečju pozitivni rezultat ob polletju le ob 100%

izpolnitvi domačega prodajnega plana. Rezerv za »šticunge« in druge izredne stroške ni. Zato moramo povečati napore za pridobitev

izvoznih naročil in si s tem zagotoviti lastne devize za uvoz reprodukcijskega materiala.

R. Čope

Iskra

Iskra-SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o. Izobraževalni center Iskre,
61001 LJUBLJANA, TRg revolucije 3

razpisuje posebno obliko pospešenega izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu:

9. zunanje-trgovinska šola v Iskri v času od 5. 1. — 15. 1. 1988 (uvajalni seminar) in 1. 2. — 29. 4. 1988

Pospešeno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno delavcem, ki jih Iskra usmerja na odgovornejša dela in naloge na področju mednarodnega poslovanja Iskre.

Vsebina: Program je sestavljen iz izbranih splošnih in posebnih tem, ki celovito pokrivajo področje mednarodnega ekonomskega poslovanja organizacije združenega dela. Nova specifična in interdisciplinarna znanja, ki jih terja zunanje-trgovinsko poslovanje Iskre in mednarodno okolje, izhajajo iz teoretičnih osnov in so močno naravnana na aktualna vprašanja iz družbeno-ekonomske poslovne prakse s končnim poudarkom na Iskrini problematiki mednarodnega poslovanja.

Pogoji za vpis: Za vpis v program strokovnega izpopolnjevanja se lahko prijavi vsak, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je zaposlen v Iskri vsaj 2 leti,
- ima višjo, ali visoko strokovno izobrazbo tehnične, ekonomske, pravne, ali izjemno tudi druge smeri,
- obvlada aktivno enega izmed svetovnih jezikov,
- je star manj kot 35 let.

Kandidati, ki niso oproščeni opravljanja posebnega strokovnega izpita za delo pri zunanje-trgovinskih poslih, morajo izpit opraviti do pričetka 9. ZT šole, oz. do takrat obiskati 14-dnevni seminar pri Gospodarski zbornici Slovenije.

Temeljni seminar za zunanje-trgovinsko poslovanje, oz. za pripravo kandidatov za opravljanje posebnega strokovnega izpita bo od 28. 9. do 10. 10. 1987 v Portorožu, prvi izpitni rok bo v oktobru 1987.

Organizacija: Skupne oblike andrigoškega dela bodo organizirane celodnevno 6 dni v tednu. Kandidati opozarjamo, naj si prilagodijo obveznosti v zasebnem življenju na nadpovprečno obremenitev v času šolanja. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost. V okviru priprav na šolanje bomo organizirali tudi temeljna predavanja o izbranih ekonomskih temah v obliki uvajalnega seminarja.

Nosilci programa: Ekonomska fakulteta Borisa Kidriča, Ljubljana, SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana

Vodja programa: dr. Mitja Tavčar, dipl. ing.

Strokovni koordinator programa: dr. Stane Možina

Čas in kraj: S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli v sredo dne 5. 1. 1988 ob 9 v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek programa šolanja predvidujemo 29. 4. 1988 ob 14.

Prijave: Izpolnjene prijavnice naj organizacije, v katerih so kandidati zaposleni pošljejo najpozneje do 15. oktobra 1987 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Podrobnejše informacije o vpisnih pogojih, organizaciji, izvedbi in vsebini programa lahko dobite na tel. št.: 061/222-212 (Miša Čehovin).

Proizvodnja kovinskih plaščev za baterije R 14 in R 20 v oddelku alkalnih baterij.

Drugi o nas

● Revija Telex je objavila dvostranski prispevek o t. i. paralelnem računalniškem sistemu Iskre Delte. Ta sistem so predstavniki Iskre Delte pred nedavnim predstavili v domovini kompjuterjev, ZDA. Duhovni oče projekta je prof. dr. Anton Železnikar, raziskave, ki tečejo zdaj že skoraj leto dni pa vodi doc. dr. Sandi Prešeren, ki pravi, da Jugoslavija svojega procesorskega čipa ne more izdelovati, ne izplača se nam delati niti lastnih spominskih modulov. Pri paralelnih računalniških sistemih pa se vendarle ponujajo dobre možnosti. Pri teh sistemih se namreč lahko uporabi običajne procesorske in spomske enote. Med njimi je potrebno vzpostaviti, oz. odkriti le dovolj izvirno in hitro komunikacijo, kar je naloga, ki jo skuša rešiti Projekt paralelnih računalniških sistemov Iskre Delte. Čeprav je projekt naraven tako, da bo splošno uporaben, to ne bo nikoli postal osebni računalnik, ali priljubljeni PC. Zanimiv bo namreč predvsem za uporabnike, ki potrebujejo računalnike velikih zmogljivosti. Teh pa je vedno več in zato je tudi možno tržišče več kot zajeto.

● Dolenjski list ocenjuje izvozne rezultate dolenjskega gospodarstva in ugotavlja, da so bili v prvih treh letošnjih mesecih precej slabši kot lani. Ukrepi ZIS, oz. zelo nespodbudna izvozna politika torej puščajo posledice. Da so pripravljene izvažati pa so dolenjske delovne organizacije že dokazale in še dokazujejo. Največ so v teh mesecih izvozili že dobro znani izvozniki: IMV, Tovarna zdravih Krka, Novoles, Iskra Semič, Novoteks, Iskra HIPOT, Iskra Mokronog, Belt itd. Glede najugodnejšega pokritja uvoza z izvozom pa je semiška Iskra na tretjem, mokronoška pa na četrtem mestu.

● Več časopisov je zabeležilo vest, da je pred dnevi obiskala Slovenijo visoka sovjetska delegacija, ki jo je vodil Ivan Stepanovič Silajev, namestnik predsednika ministrskega sveta ZSSR in predsednik sovjetskega dela mešanega komiteja SFRJ — ZSSR. Tako Delo med drugim poudarja, da je sovjetska delegacija obiskala tudi Iskro, kjer so se gostje seznanili z njenim proizvodnim programom in predlogi za višje oblike gospodarskega sodelovanja, predvsem na področju telematike in računalništva.

● Beograjski Privredni pregled je objavil prispevek o prisotnosti Iskre na tržiščih Indije, jugovzhodne Azije in Avstralije. Indijsko tržišče Iskra v zadnjih treh letih intenzivneje obdeluje. Tako je rea-

lizirala dve pogodbi za proizvodnjo feritov in eno za proizvodnjo uporovne mase za potenciometre. V teku so pogovori know-how za projekte telefonije, specialnih števec, keramičnih kondenzatorjev itd. Tudi dežele ASEANA Iskra intenzivno obdeluje. V Tajlandu lokalni distributer naroča grafoskope, jih plasira v vseh deželah ASEANA pa tudi v Koreji, Pakistanu in Bangladešu. Malezija je že desetletje velik kupec Iskrinih števec. Tako je leta 1986 Iskrin posel v tej deželi znašal 4,5 milijonov dolarjev. Tudi avstralskim trgom je Iskra povezana prek lokalnega distributerja. Tja dobavlja števec, gospodinjske aparate, sesalnike itd. Iskra pokriva tako 10 — 15 odstotkov potreb avstralskega trga, s ciljem doseči 20 odstotkov.

● Gorenjski Glas piše o rezultatih in načrtih Iskrine delovne organizacije Električna orodja. Ta 740-članski kolektiv je bil pred dvema letoma še v precejšnji krizi. Pokazale so se rdeče številke, sprejet je bil poseben akcijski program, njegovi učinki pa so se pokazali že lani. Letos že poslujejo uspešno, naročil imajo več kot lahko naredijo. Izvažajo praktično v vse evropske države in tja do Kitajske. Domači trg obvladujejo 65-odstotno s pomočjo 29 Iskrinih prodajal po vsej Jugoslaviji. Razvoj so zastavili tja do leta 1995, ko nameravajo proizvodnjo več kot podvojiti. Poleg tega so si za cilj zastavili tudi programsko koncepcijo in tehnološko specializacijo. Za doseg teh ciljev so si zastavili naložbeni program, ki je zdaj ocenjen na 8,8 milijarde dinarjev. Naložbo bodo pripravili že letos, začeli jo bodo prihodnje leto, redna proizvodnja pa naj bi stekla leta 1989. Kot poudarja direktor Miro Krek, bodo morali v delovni organizaciji veliko storiti, da bodo ustvarili dovolj lastnih sredstev.

● Zagrebški Privredni vjesnik piše o ključnih investicijah v Iskri. Iskra namerava namreč letos realizirati nekaj ključnih investicij, ki so tudi v srednjeročnem načrtu razvoja Slovenije zapisane kot temelj prestrukturiranja ne le Iskre, ampak tudi celotnega slovenskega gospodarstva. Gre za investicije v sodobne digitalne telekomunikacijske sisteme, v sisteme digitalnega prenosa, v novo fazo mikroelektronskih integriranih vezij, v optoelektronsko tehnologijo, še posebej pa v proizvodnjo optičnih vlaken ter proizvodnjo računalniških sistemov in podsklopov ter ustrezajočega software-a.

Iz tujega strokovnega tiska

Brez čelade in dovoljenja

Križanec med dvokolesom in motorjem se v nemščini imenuje »mofa« (Mo-tor Fa-hrrad). Izdelali so namreč mofo imenovano saxonetto, s katero se lahko prevažajo osebe nad 15 let starosti in to brez čelade ter vozniskega dovoljenja. Gre za kolo, ki ima na zadnjem kolesu pomožni motor, ki ga voznik vključi v primeru vožnje navkreber, ali nasprotnega vetra. Ta njegov 1,5 litrski tank bencina brez svinca zadoskuje za 150 km za največjo hitrost 20 km na uro. Mofa saxonette stane 1.465 DM. Mofe so bile že nekdaj v rabi pa so jih izpodrinili mopedi.

Angina pectoris

Odkar so v rabi računalniki, se pojavlja vprašanje, če delo za terminalom ne škoduje zdravju.

Ameriška študija — tako poroča Journal of the American Medical Association — je pokazala, da obolevajo pisarniške moči, ki večino delovnega časa prežive za zasloni, dvakrat pogosteje za

angino pectoris. Renomirani časopis poroča, da so zdravniki univerze v Severni Karolini preiskali 827 žensk, ki so zaposlene v pisarnah. Med njimi so našli 7,7%, ki so tožile o bolečinah, značilnih za angino pectoris, vendar le-te niso bile stalno zaposlene na terminalih. Uslužbenke, ki so delale samo z računalniki pa so obolevale kar v 15,2% primerih.

Znanstveniki so imeli opravka s pomanjkljivimi podatki, toda tudi pri strožjih kriterijih so prišli do zaključka: delavke za terminali pogosteje tožijo zaradi srčnih bolečin.

Zdravniki Nacionalnega instituta medicine dela v Cincinnati menijo, da bodo podatki koristni pri razpoznavanju vzrokov te bolezni.

Kovca

V laboratorijih kalifornijske univerze je uspelo strokovnjakom ustvariti žival, kakršne doslej še ni bilo na svetu. Žival ima glavo in vrat podobno kozi, trup in noge pa ovci. Kožuh je povsem ovčji, čeprav žival ni ne eno ne drugo.

Živali so nadeli ime geep. To je okrajšava angleških besed za kozo — goat in ovco — sheep. Če bi ti dve besedi poslovenili, bi jo lahko imenovali kovco. Križanca med ovco in kozo so dobili strokovnjaki, ko so v epruveti združili zarodne celice kože in ovce, zarodek pa vsadili v maternico ovce, ki ga je donosila. Kovca se je skotila, odrasla, toda ne more imeti nobenih potomcev, podobno kot mule, ki pa so spočete po naravni poti.

Goghova slika naprodaj

Po rekordnem iztržku slike »Sončnice« Vincenta van Gogha v galeriji Christie v Londonu, ko so iztržili blizu 25 milijonov funtov, pričakujejo sedaj, da bodo 29. junija prodali na dražbi tudi drugo sliko »Most pri Trinquetilleju.« Umetnik je naredil sliko leta 1888 in predstavlja železno mostovno konstrukcijo prek Rodana v Arlesu. Bila je nekoč last Siegfrieda Kramarskega in so jo rešili že pred 2. svetovno vojno, ko so jo odpeljali iz Nizozemske v ZDA. Galerija

Christie jo bo še pred tem razkazala v New Yorku, Ženevi, Hongkongu in Tokiu.

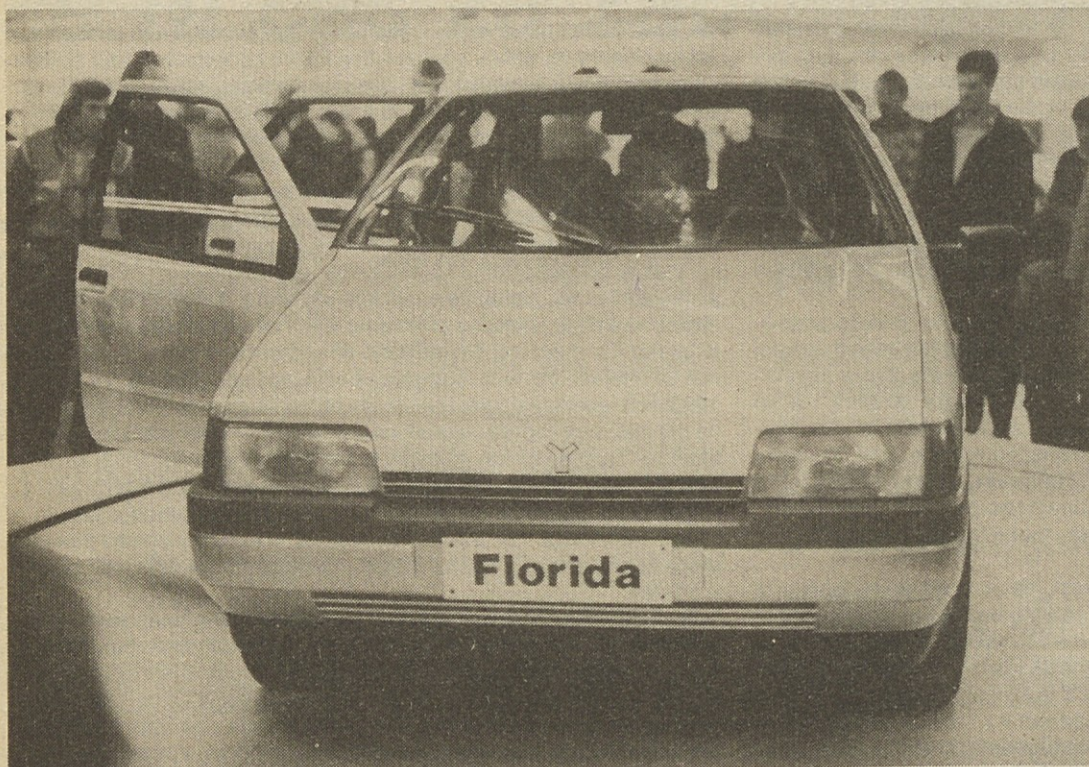
Ogrožena ljubezenska školjka

Po mnenju morskega biologa Richarda J. Longa bo največja morska školjka »geoduck« kmalu prišla na listo izumrlih vrst. To pa samo zaradi tega, ker so jo japonski možje odkrili kot afrodiziak (sredstvo za vzbujanje spolnega nagona). Do šest in pol kg težka morska školjka je doma v vodah nekega zaščitene zaliva v zvezni državi Washington. Zaradi mesnatega, penisu podobnega podaljška slovi, da povrne moškemu seksualno moč. Po katastrofi v Černobilu so se morali Japonci odpovedati afrodiziju, ki so ga pridobivali od severnih jelenov. Le-ti so namreč kontaminirani za dolgo vrsto let. Od tedaj je za ameriško školjko tako veliko povpraševanje, da bo kmalu izumrla, če je ne bodo zaščitili.

Zbral, prevedel
in priredil
Marjan Kralj

S seje predsedstva KOOS

Obveznice Zastave za novi prodor v svet

Konec prihodnjega leta bo v kragujevski Crveni zastavi stekla proizvodnja novih modelov osebnih avtomobilov Yugo Florida (na sliki, predstavljen prvič pri nas na letošnjem sejmu avtomobilov v Beogradu). K temu in sploh projektu Crvene zastave bo veliko pripomogel tudi vpis obveznic.

Živahno na bovških igriščih

Minulo soboto, 30. maja je bilo na športnih igriščih v Bovcu in okolici živahno kot že dolgo ne. Tamkajšnja temeljna organizacija Iskre Avtoelektrike, tovarna vžigalnih tuljav in njeni zagnani športni delavci so bili namreč prireditelji 12. letnih športnih iger Avtoelektrike. Igre so priredili tudi v počastitev obletnice TOZD, saj prav letos poteka 30 let od ustanovitve podjetja Trenta Bovec, v Iskrino družino pa so se priključili predtrinajstimi leti.

Predsednik organizacijskega odbora Rajko Komac je izrazil zadovoljstvo, da so v jubilejnem letu športne igre potekale v Bovcu ter poudaril, da njihov namen niso le športna srečanja, pač pa — in predvsem srečanje delavcev Avtoelektrike, vzpostavljanje novih vezi prijateljstva in spoznavanje krajev, kjer se zrcali Iskrin znak.

Častni predsednik letošnjih športnih iger je bil Robert Žerjal, glavni direktor, častna podpredsednika pa Miloš Vodopivec, predsednik sindikata DO in Mitja Kokove, direktor bovške Iskre. Kakoso igrepotekale in rezultate, oz. uvrstitve po TOZD pa bomo objavili v naslednji številki.

M. R.

Minuli petek, 22. maja je bila v novogoriški Iskri pomembna seja predsedstva konference osnovnih organizacij sindikata, ki jo je sklical predsednik Miloš Vodopivec. V uvodu je spregovoril o poslovanju v SOZD Iskra, predvsem pa se je dotaknil problematike izgub in pokrivanja le-teh v nekaterih delovnih organizacijah SOZD Iskra.

Seje se je udeležil tudi glavni direktor Robert Žerjal, ki je delegate seznanil z informacijo o tekočem poslovanju v delovni organizaciji. Rezultati so v zadnjem obdobju dokaj ugodni, kar daje veliko verjetnost, da bodo v Avtoelektriki ob polletju planski cilji doseženi, seveda ob maksimalnem angažiranju vseh in na vseh področjih, še posebej pa moramo znova izpostaviti kakovost. Posebej je poudaril nujno po nenehnem posodabljanju programa Avtoelektrike, predvsem pa novega vala prihodnosti — avtoelektronike.

Delegati so obravnavali tudi predlog plana porabe sredstev, razporejenih v sklad skupne porabe in se s predlagano razporeditvijo strinjali.

Posebej zanimiva je bila zadnja točka dnevnega reda, o kateri je spregovoril namestnik glavnega direktorja Ludvik Jelinič. Gre za novost, ki jo je poslala v javnost naša največja tovarna avtomobilov, kragujevska Crvena zastava. Gre za pristop k razpisu posojil obveznic za razvoj programov tega našega avtomobilskega giganta.

Crvena zastava je nosilec skupnega, izredno pomembnega jugoslovanskega razvojnega programa, ki se imenuje Yugo-Zastava. Z njim naj bi skupaj z vsemi kooperanti, kjer je zaposlenih okrog 350 tisoč delavcev, ki sodelujejo pri proizvodnji vozil Zastava uspešno nadaljevala izvoz osebnih avtomobilov Yugo na ameriški in druge svetovne trge, konec naslednjega leta pa naj bi že stekla proizvodnja novega modela osebnega avtomobila Yugo—Florida.

Pomemben projekt je seveda deležen podpore širše družbene skupnosti, gre pa za izredno obsežne investicije in visoko vrednost angažiranih sredstev. Zato naj bi del potrebnih sredstev za izvedbo tega projekta zbrala Crvena zastava skupaj s kooperanti z internim posojilom — obveznicami.

Iskra Avtoelektrika že od vsega začetka izredno tesno sodeluje s Crveno zastavo v proizvodnji vozil in se je tudi po zaslugi razvoja Crvene zastave izoblikovala v steber razvoja na Goriškem. Iskra — Avtoelektrika je zaradi uspešnega spremljanja teh razvojnih načrtov Kragujevskega giganta tudi sama izdelala investicijski program, da bi z njegovo uspešno realizacijo količinsko, predvsem pa kakovostno spremljala rastoče potrebe Crvene zastave.

Akcija za vpis posojila je izredno pomembna za vse nas — tako z materialnega, kot tudi z moralnega stališča, zato jo podprimo in uspešno ter dostojno realizirajmo. Vse podrobnosti v zvezi z vpisom bodo znane v vaših delovnih sredinah.

Marko Rakušček

Iskra bovec

XII. letne športne igre
Iskra avtoelektrika

29.-30.5.'87

Naslovnica bližnja športnih iger Avtoelektrike

Iskra
Letna šola Iskra Delta

Prodor v visoke informacijske tehnologije

Ljubljana, maj 1987

Iskra

S temo letošnje letne šole '87 Iskre delte »Prodor v visoke tehnologije informatike« smo želeli opozoriti našo javnost, da imamo v Iskri Delti svojo lastno tehnologijo in, da gradimo naše sisteme po lastni Iskra Delta arhitekturi, ki je rezultat naše strategije in izvira iz postavljenih globalnih ciljev.

Res je, da se oziroma po vzorih in dogajanjih v svetu, po svetovnih standardih, naj so uradni, ali tržni, vendar trdimo, da imamo originalne lastne produkte, sad našega dela — vse od razvoja, proizvodnje, do trga. Nimamo licenc za proizvodnjo računalnikov in jih tudi ne rabimo. Na jugoslovanskem in svetovnem trgu kupujemo mnogo komponent, sklopov in enot, ki jih vgrajujemo v naše sisteme. Vendar trdimo: rezultat je naš. Ne proizvajamo prav vseh gradbenih materialov — vendar hiša je naša. Zato trdimo, čeprav imamo DEC in IBM kompatibilne rešitve, so to Iskra Delta rešitve.

Veseli smo, če v nas uporabniki iščejo Iskra Delta tehnologijo, če nam postavljajo naloge in cilje, neprijetno pa nam je, če od nas želijo samo pravni naslov za uvoz te, ali one tuje opreme. Zato lahko vsakemu damo izjavo, da Iskra Delta ne proizvaja, ne tega, ne onega tipa DEC, IBM, Siemens, itd. računalnika, kajti mi proizvajamo Iskra Delta računalnike. Trdimo, da je večina problemov naših uporabnikov rešljivih z domačo opremo in, da lastno tehnologijo v celoti obvladujemo. Drugi tega ne morejo trditi.

S seminarji v okviru letne šole — Prodor v visoke tehnologije informatike — želimo poudariti, da smo uspeli prodreti na področje mikror računalnikov in miniračunalnikov, da je v letošnjem letu pred nami preboj v svet supermikror računalnikov in superminiračunalnikov in napovedujemo: vizija distribuiranih, večprocesorskih in paralelnih računalnikov se v Iskri Delti uresničuje. Verjetno ne bomo prvi na svetu dosegli tega globalnega cilja, vendar dosegli ga bomo pravočasno.

Prodor v visoke tehnologije informatike pomeni ne samo prodor Iskre Delte na področju strojne opreme, temveč tudi prodor na drugih področjih informatike (operacijskih sistemih, podatkovnih strukturah, komunikacijah).

O naši strategiji bi vam radi povedali še več. A kaj ko stari izrek Sun Tsuja pravi:

Vsakdo vidi taktiko, s katero osvajam, nihče pa ne vidi strategije, s katero zmagam.

Zato vas rajši vabimo na razstavo Letne šole Iskre Delte '87, kjer bomo tako kot vsako leto prikazali nove proizvode:

Iz palete terminalov PAKA 3090, PAKA 3100, PAKA 5000, PAKA 7800 moramo posebej omeniti PAKA 3090, našo 9" izvedbo monitorja za šalterske terminale, za pisarniško poslovanje, itd. in PAKA 5000, s katero sledimo DEC VT-220 standardu.

Tudi družina PARTNER ne gre v odpis, kot si želi naša konkurenca, temveč se še celo pomlaja kot PARTNER/T. Poleg izboljšane grafike in LAN je bistveno izboljšana uporabniška prijaznost z novo

menujsko tehniko in novimi programskimi paketi. Na voljo sta dve izvedbi, z 9" in 12" monitorjem. PARTNER/T tudi kot inteligentni terminal pridobiva na moči.

Dosedanji emulaciji DEC VT-100 se pridružujejo še DEC VT-220, IBM 3276 SDLC in IBM 3276 in seveda emulaciji PAKA 3100 in PAKA 5000. Pa še druge so v teku. Kaj več o tem vam bomo povedali v okviru delovnega seminarja KOMUNIKACIJE.

Nekateri »strokovnjaki« so prisegli, da brez MS-DOS ne morejo rešiti svojih problemov. Čeprav smo bili in še vedno smo prepričani, da tudi CP/M PLUS zadošča, smo sprejeli izziv trga in naredili PARTNER/AT. Upamo, da bodo tudi drugi izpolnili svoje obljube.

V družini TRIGLAV je vrsta novosti, od stolpne izvedbe, laboratorijske, industrijske za vgradnjo in seveda že znane namizne. Nova je distribucija za operacijski sistem OS-9 in izboljšave obstoječih DELTA/M, RSX-11/M, UNIPLUS, XENIX. Pod Xenixom

Jože Smole je z zanimanjem sledil predstavitvi Deltinih demonstratorjev

vas čaka presenečenje: spet možnost MS-DOS. O komunikacijah pa — ni problemov — kaj več na seminarju. Vzpostavili smo tudi most med družinama sistemov Triglav in DIPS ter tako povezali procesno informatiko v integralni informacijski sistem.

Novi presenečenja sta še sistema ADRIA in prvi rezultat projekta GEMINI, za katerega še vedno iščemo pravo ime. ADRIA je naš mali DELTA 4850, cenovno in po moči prilagojen zahtevnejši grafiki, CAD/CAM, poslovnemu podsistemu in še kaj. Bistveno pa je: operacijski sistem DELTA/V je na ADRIJI in DELTI 4860 enak.

Projekt GEMINI je delovno ime za realizacijo enega izmed naših globalnih ciljev: distribuirane informatike. Prvi rezultat je že omenjeni novi računalniški sistem, ki predstavlja integracijo naših hardverskih in softverskih znanj s področja superminiračunalnikov, operacijskih sistemov, IDA informacijskih orodij, komunikacij, itd. Sistem in družina, ki ji pripada še nimata svojega pravega marketinškega imena, predstavljata pa začetek nove generacije računalnikov.

In kaj naj rečemo za zaključek? Morda isto kot lani: želimo, da bi bilo tudi letošnje srečanje vsaj tako uspešno kot pretekla leta, nove ideje, izmenjane izkušnje in sodelovanje pa vzpodbuda za nadaljnje

delo. Vse kar vam bomo pokazali in povedali, je naš skupni prispevek k uresničenju strategije tehnološkega razvoja Jugoslavije.

Vanja Bufon

Strategija tehnološkega razvoja Jugoslavije in informatika

Vanja Bufon:

Časovno obdobje oblikovanja in spremljanja strategije tehnološkega razvoja Jugoslavije je nedvomno ustrezen čas za strateško razmišljanje in oblikovanje lastne razvojne strategije. Gre za obojestranski proces, saj s svojim razmišljanjem in stališči želimo sooblikovati družbene procese, hkrati pa iščemo družbeno potrditev lastne prehojene poti in oceno usklajenosti lastnih strateških ciljev z družbenimi.

Malo tehnologij pa ima tako izrazit infrastrukturni karakter kot informacijska tehnologija. Te proizvode ne oblikuje samo proizvajalec temveč predvsem končni uporabnik, ki informacijsko tehnologijo vgradi v lastne tehnološke rešitve. Poudarjamo, da vez med proizvajalcem in uporabnikom ne obstaja samo v času življenjske dobe proizvoda, ampak meji skoraj na rodbinsko razmerje. Strateška zasnova informacijskega sistema že odloča njegovo bodočo rast in dograjevanje. Zamenjava proizvajalca in/ali slaba usklajenost strategij obeh partnerjev pomeni resne motnje in dodatne težave pri njegovi gradnji. Neopredeljenost in nedoslednost, ki se

kažeta v odsotnosti, odstopanju, ali v neprestanem menjavanju strategije (praktično v tem primeru strategija ne obstaja) pa vodi v katastrofo. Prav zaradi te soodvisnosti mislimo v Iskri Delti, da so nam poleg lastnih sodelavcev najbližji naši uporabniki. To je naša družina, to je okolje, v katerem želimo dograjevati našo lastno strategijo, se vključevati v jugoslovansko informatiko in v skladu s strategijo tehnološkega razvoja Jugoslavije v enakovrno mednarodno delitev dela.

Naši pogledi na strategijo tehnološkega razvoja Jugoslavije

Osnovna izhodišča

Strategija tehnološkega razvoja Jugoslavije se še zlasti v segmentu, ki obravnava računalništvo in informatiko, vse preveč podrobno ukvarja s posameznimi konkretnimi tehnikami in rešitvami, medtem ko pušča nekatere bistvene cilje nedorečene in ne razrešuje dokončno nekaterih bistvenih dilem:

— kaj so globalni cilji in kakšna je vloga informatike znotraj strategije tehnolo-

škega razvoja Jugoslavije, — kakšni so kriteriji, s katerimi bomo merili in vrednotili realizacijo postavljene strategije,

— po katerih kriterijih se bodo kvalificirali nosilci posameznih nalog in po katerih kriterijih bomo opredeljevali odgovornosti ter možnosti ukrepanja,

— kakšno bo okolje za realizacijo strategije.

Odras trga in proizvodnje v znanstveno raziskovalnem delu

Vsebina strategije tehnološkega razvoja Jugoslavije je preveč zreducirana na razčlajevanje in ukrepe znotraj raziskovalnega področja, oz. na ukrepe, ki vzpodbujajo razvoj tega področja in izboljšujejo predvsem položaj raziskovalnih organizacij. V marsičem je preveč podrobna. Nedorečena pa ostaja v opredelitvi in definiciji inovacijskega procesa, ki sega globlje vse od ideje prek proizvoda do trga. Kritični so spoji razvoj/proizvodnja in proizvodnja/trg. Definicija razvoja je preozka in jo moramo razširiti tako, da bo poleg osnovnih raziskav in tržno usmerjenega razvoja v ožjem smislu, določevala tudi inovacije proizvodnega procesa,

Vanja Bufon

sa, kot pomembno razvojno funkcijo. Izredno kratki časi za realizacijo ideje na trgu zahtevajo ne samo nove tehnologije, temveč tudi novo organizacijo.

Kritična je ideja o skladu za pospeševanje tehnološkega razvoja, ki ni dovolj precizirana in obstaja bojazen, da se bo izrodila v svoje nasprotje:

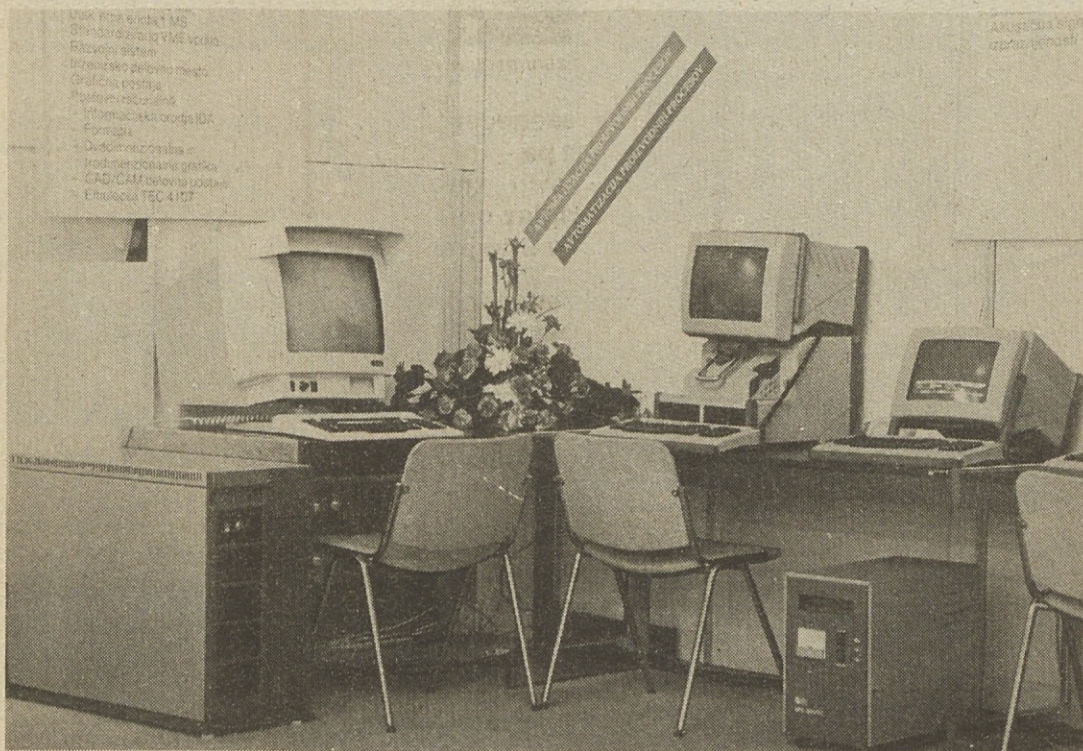
— v sklad za privilegirane organizacije

— ali v sklad za razvojne institucije brez odgovornosti do realizacije na trgu.

Potrebno je aktivirati vse razpoložljive razvojno-raziskovalne zmogljivosti od univerz, inštitutov do raziskovalnih enot v organizacijah združenega dela za strateške naloge, vendar pod pogojem, da je razvoj končan šele po realizaciji na trgu. Dosedanja praksa na področju informatike kaže, da se marsikatera razvojno-raziskovalna institucija pohvali s prototipi in rešitvami, ki pa nikoli ne pridejo na trg. Odgovor, da so za to odgovorne proizvodne delovne organizacije, je samo izgovor in beg pred odgovornostjo, kajti pravilno zastavljen razvoj je pogojen s trgom in s tehnologijo bodoče proizvodnje. Učinkovitost znanstveno-raziskovalnega dela bi morali meriti s trgom, ki tudi regenerira sredstva za nove raziskave.

V celoti je premalo poudarjena vloga tržnega gospodarstva. Samo v pogojih skupnega gospodarskega prostora in doslednega uveljavljanja ekonomske prisile bo namreč enoten jugoslovanski trg, odprt tudi navzven, deloval spodbujevalno in hkrati objektivno pri uveljavljanju novih tehnoloških rešitev.

Država mora sistemsko motivirati in vzpodbujati organizacije združenega dela za hitrejši

Različne izvedbe sistema Triglav, ki se uporabljajo kot delovne postaje

tehnološki razvoj ter oblikovati osnove za enotne tehnološke rešitve v velikih infrastrukturnih sistemih. Vzpodbiti je potrebno razvoj znanosti in tehnologije, njeno racionalnejšo organizacijo in ustvarjanje kritičnih velikosti razvojnih potencialov. Ti ukrepi morajo biti usklajeni z ostalo zakonodajo in morajo veljati še zlasti glede enotnega gospodarskega prostora, uveljavljanja tržnih zakonitosti ter ekonomske logike za tisto raziskovalno dejavnost, ki je neposredno namenjena razvoju tehnologij, izdelkov in infrastrukturnih sistemov. Poudariti želimo, da si vsak gospodarski subjekt, tudi informatika ni izjema, želi poslovati na osnovi tržnega gospodarstva. Dejstvo pa je, da danes takšen trg ne eksistira. Nepremišljeni hitri gospodarski ukrepi spreminjajo tržne pogoje iz enega ekstrema v drug in s tem razvrednotijo stroške ukrepanje organizacij združenega dela ter ga preusmerjajo v iskanje trenutnih tržnih možnosti. To je bliže strategiji špekulacij, kot strategiji zasledovanja globalnih ciljev. Tako sta se še zlasti v zadnjem obdobju razmahnili »jugoslovanska proizvodnja« osebni in mikroračunalnikov ter uvoz rabljenih računalnikov. Uvozu botrujejo bodisi trgovske organizacije, bodisi razne oblike zasebne pobude posameznikov, do raznih zadrug, z enim samim kratkoročnim ciljem — želje za profitom. Običajno ne rešujejo niti vzdrževanja prodanih izdelkov, da o kakšni dolgoročni strategiji sploh ne govorimo. Zato jih običajno tudi ne zanima sodelovanje z domačimi proizvajalci informatike, niti prodaja domačih izdelkov.

Kadri

Pri strategiji tehnološkega razvoja Jugoslavije imajo ključni pomen kadri. Bolj, ali manj je razumljivo, da potrebujemo strokovno usposobljene strokovnjake v skladu z mednarodnimi merili. Z ustreznimi kadrov-

sko politiko in šolanjem tudi v tujini je moč doseči želeno raven in ustrezen raziskovalni potencial. Padamo pa na osveščenosti kadrov, na motiviranosti in zaupanju v lastno znanje in v sposobnost, da smo zmožni izpeljati zastavljene cilje. Navduševanje nad vsem kar je tuje, je rezultat psihološke vojne, ki dobro obrodi v ekonomsko problematičnem okolju. Še zlasti če dopustimo

širjenje nerealnih marketinških informacij, ki povečujejo proizvodne zahodne tehnologije, domače uspehe pa ovrednotijo po principu »že videno«. Pojavlja se fatalizem, neučinkovitost, kritiziranje in odpor pa tudi odhajanje v tujino. Temu pogosto sledi vračanje v vlogi tujega prodajalca in svetovalca, kot akterja nadaljnje psihološke vojne. Na področju visokih tehnologij je ta indoktrina-

cija že dosegla kritično točko in so pod njenim vplivom tudi nekateri univerzitetni kadri.

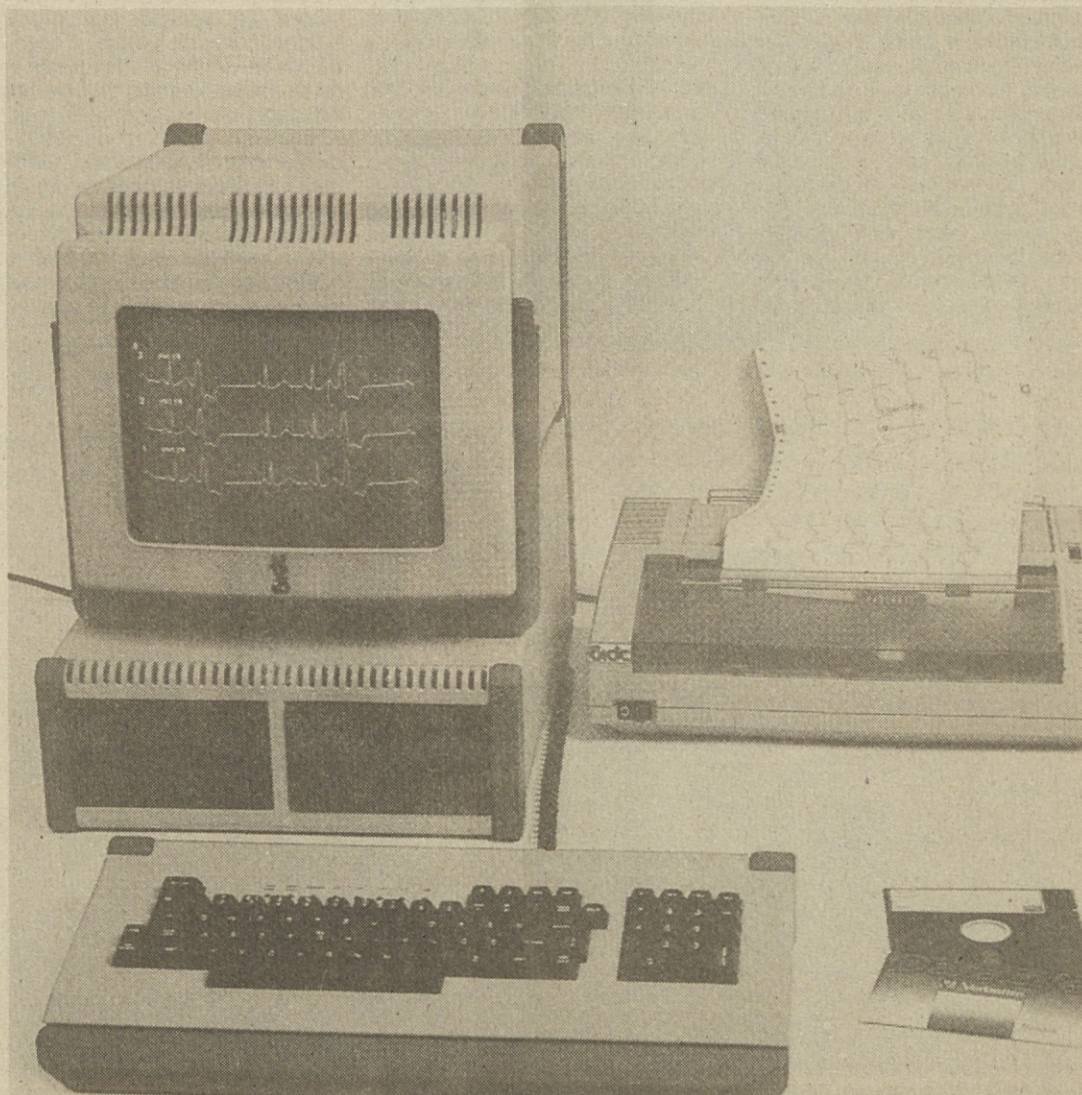
Tujcu vse preveč zaupamo le na besedo, da bo proizvod naredil, domačim pa ne verjamemo, niti ko proizvod vidimo in tako se revež dokazuje, dokler proizvod tehnološko res ne zastara.

Naša pogosta napaka je tudi priseganje, da bi problem rešili, če bi imeli najnovjšo tehnolo-

Mikroračunalniški analizator — monitor elektrokardiograma (EKG A-M)

V primerjavi s standardnim EKG aparatom ima EKG A-M naslednje prednosti:

- avtomatsko opravlja analizo enostavnih EKG posnetkov (za osnovno zdravstveno službo z veliko frekvenco bolnikov)
- omogoča sprotno spremljanje (prikazovanje na zaslonu), shranjevanje in izpisovanje EKG krivulj za poznejšo analizo
- strokovnjaku omogoča interaktivno delo pri natančni analizi kompliciranih EKG krivulj
- nudi boljšo kvaliteto EKG posnetka
- je bolj zanesljiv; odpadejo, ne tako redke, okvare občutljivih delov, ki se pojavljajo pri standardnem EKG aparatu
- ima vse običajne funkcije mikroračunalnika Partner.

Iskra Delta se je vedno usmerjala po potrebah tržišča, o čemer priča navezanost in zaupanje vanjo prek 3500 uporabnikov njenih sistemov in storitev v državi. Razvojna dejavnost ni nikoli bila sama sebi namen, nekakšno »znanje na tabli«, temveč je njen rezultat bil postopna osvojitve palete tehnološko izjemno zahtevnih izdelkov, ki jih je tržišče dobro sprejelo.

gijo. Običajno pa so te »modne muhe informatike« samo skri- vanje nesposobnosti, kajti di- menzija našega problema ta- kšne tehnologije sploh ne zahteva. Pa tudi če bi bila naša informatika in njeni proizvodi na ravni sedemdesetih let, bi si človek želel, da bi naša dana- šnja stopnja gospodarstva us- trezala visokorazvitim v tistem času. V okviru svojih predavanj o japonski tehnologiji je dr. Shigeo Shinga jasno povedal, da pretirana in prehitra robo- tizacija brez predhodne faze inoviranja proizvodnega pro- cesa vodi v ekonomsko ka-

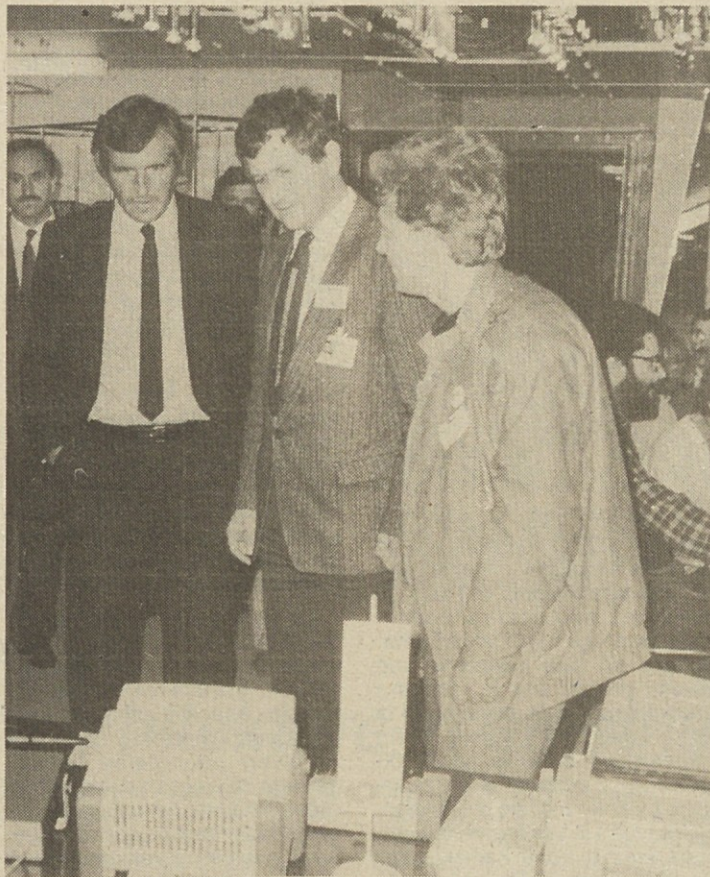
Iskra Delta ima danes prek 2200 zaposlenih, vseh preteklih letih pa je veliko vlagala v izobraževanje. V tem trenutku štipendirajo prek 370 dijakov in študen- tov, več kot polovica zapo- slenih ima višjo ali visoko izobrazbo. Poprečna sta- rost zaposlenih je 29 let. Iskra Delta je usmerjena na celoten jugoslovanski pro- stor. Prek 800 zaposlenih je v drugih republikah.

tastrofo. Kot rešitev je na prvo mesto postavil delavca-inova- torja, ki prek poznavanja pr- oizvodnega procesa s postop- no, vedno višjo stopnjo meha- nizacije in avtomatizacije gradi komercialno robotiko.

Zato mislimo, da je ključna naloga strategije tehnološkega razvoja Jugoslavije zgraditi osveščenega delavca-inova- torja.

Mednarodni trg in vpliv tujih strategij

Strategija tehnološkega raz- voja Jugoslavije obravnava pri- marno jugoslovanski prostor, potrebno pa bo poseči tudi v mednarodne odnose. Precizi- rati je treba pogoje in načine vključevanja v mednarodno de- litiv dela, mednarodni tehnolo- ški transfer, skupne naložbe v tehnološko intenzivne produk- cije ter vključevanje organizacij združenega dela v mednarodne znanstvene in tehnološke pro- grame. Pogrešamo tudi vgra- ditev obrambnih mehanizmov proti negativnim učinkom st- rategij drugih držav in transna- cionaln. V svetovnem merilu se odvija med obema političnima bloka ekonomski in tehnolo- ška vojna, kot posebna oblika vojne. Vendar so trenja tudi znotraj držav istega bloka. Poučen primer je trgovinski spor visokorazvitih držav v ZDA in Japonske na področju infor-

Razstavo Deltinih proizvodov in programskih rešitev je obiskal tudi Franc Šlikovič.

matike, ki mu je sledila uvedba zaščite ameriškega trga. ZDA so identificirale japonsko st- rategijo šele po njenih učinkih na trgu. Neodgovorjeno ostaja vprašanje, v kolikšni meri bodo ukrepi ZDA učinkoviti.

Jugoslavije in drugi dokumenti mere, ki bodo obvladovale okolje za realizacijo naše strategije.

Ker so ukrepi usmerjeni proti tujim strategijam, bodo sprožili protinapade z zahtevami po

Projekti Iskre Delte so plod lastnega znanja in tehnologije:

- družina terminalov PAKA (3090, 3100, 5000, 7200, 7300, 7800)
- družina osebnih računalnikov Partner (T, AT)
- družina 16/32 bitnih računalnikov Triglav
- družina 16 bitnih miniračunalnikov (D 8XX)
- družina 32-bitnih računalnikov (Adria, 48 xx, 80 xx, Gemini)
- programska oprema — informacijska orodja IDA
- projekt komunikacij (LAN, X. 25, JUPAK)
- projekt procesnih modulov (DIPS)
- projekti aplikacij v številnih gospodarskih dejavnostih

Negativni gospodarski trendi v Jugoslaviji, neusklajenost, včasih celo za tuje firme ugodnejši predpisi, pogoje- vanje mednarodnih pogodb in ne nazadnje indoktriniranje na- ših kadrov s tujo tehnologijo kaže, da smo pod nenehnim pri- tiskom tujih strategij. Žal mo- ramo ugotoviti, da ekonomski in tehnološki vojni ter drugim pritiskom iz tujine nismo kos. Prav zato morajo vsebovati st- rategija tehnološkega razvoja

korekturah. Nikakor pa to ne bodo direktni napadi, temveč poskusi ustvarjanja »javnega mnenja« in psihoz. V našo kla- siko sodi metoda ustvarjanja psihoz o monopolnem položaju neke jugo-grupacije na jugoslovanskem trgu, ki ji sledi šok terapija zdravljenja z interventnimi zakoni in pogo- sto interventnimi uvozi, ki pa samo slabijo položaj združene- ga dela in uničujejo že tako nizko akumulacijo. Če se bodo

ti trendi nadaljevali, bomo kma- lu imeli samo še en monopol — monopol nad krediti.

Kriteriji

Ne borimo se za privilegirani položaj, temveč za načine in kriterije, prek katerih bo družba motivirala organizacije združe- nega dela za hitrejši tehnološki razvoj ter selekcionirala sous- tvarjalce strategije za enotne tehnološke rešitve. Ali kratko: kot se delavec kvalificira z rezultati dela, naj se tudi orga- nizacija združenega dela kvali- ficira z rezultati realizacije st- rategije tehnološkega razvoja Jugoslavije.

Uveljavitev tržno usmerjene ga gospodarstva sama po sebi še ni dovolj, kajti vzpostavitev trga mora biti posledica naše in ne neke tuje strategije. Zato so poleg opredelitve globalnih ciljev najpomembnejši del st- rategije tehnološkega razvoja Jugoslavije kriteriji. Predloženi so kriteriji:

- kakovosti tehnologije,
- aspiracije (osvojenost in osvojljivost) in
- kriteriji cilja uporabe teh- nologije.

V razpravah se je izoblikovalo stališče, da je te kriterije potrebno dopolniti še s kriteriji produktivnosti, konkurenčno- sti, čistote, energetske varčno- sti, zaposlitvene ustreznosti, surovinske neodvisnosti ter ob- rambe in samozaščite.

Podrobneje nima smisla raz- členjevati posameznih krite- rijev, saj obstaja o tem več do- kumentov in razprav.

Pomembno je, da ti kriteriji veljajo brez izjeme na celotnem področju Jugoslavije. Vsako odstopanje pomeni negiranje in razpad koncepta selekcije.

Informatika in Iskra Delta

Naše gospodarstvo se je začelo srečevati z računal- ništvom in informatiko v šest- desetih letih, intenzivneje pa v začetku sedemdesetih let, prek zunanje-trgovinskih podjetij, ki so zastopala praktično vse pomembnejše tuje proizva- jalce. V tem obdobju segajo korenine Iskre Delte v dva segmenta: zastopstvo CDC prek Iskre Commerce in za- stopstvo DEC prek Elektroteh- ne.

V tem času so se na različnih mestih v Sloveniji in Jugoslaviji začeli tudi poskusi postopnega osvajanja računalniške proi- vodnje. Večina razvojno-proi- vodnih poizkusov je bila in os- tala pod direktnim vplivom tujih transnacionaln, prek zastopni- ških podjetij, vezanih z licen- čnimi in kooperacijskimi po-

godbami. Iskra Delta je svojo razvojno pot oprla na lastne noge s ciljem, da čim več izdelata sama, ostalo pa kupi na jugoslovanskem, ali na mednarodnem trgu in integrira v svojo ponudbo. Vsa leta do danes je bila zvesta globalnim ciljem:

- osamosvojiti se in zmanjšati enostransko odvisnost od DEC ter organizirati lastni razvojno-proizvodni program z vsemi oblikami podpore uporabnika, s čim nižjo uvozno komponento;
- s ključnimi proizvodni prodreti na svetovni trg in uravnovežiti devizno plačilno bilanco;
- postaviti takšna izhodišča razvojno-proizvodnega programa, ki bodo omogočila postopno tehnološko integracijo jugoslovanskih proizvajalcev računalništva in informatike.

Od svojega nastanka leta 1978, prek obdobja zakona o obveznem združevanju računalniških proizvodnih in razvojnih zmogljivosti v SR Sloveniji do danes, je uspela realizirati razvoj in proizvodnjo več družin proizvodov: terminale Paka, mikroračunalnike Partner in Triglav, miniračunalnike Delta 800, Delta 4850, IDA informacijska orodja, IDA komunikacije, projekt procesnih modulov DIPS, številne aplikativne rešitve za različne gospodarske panoge itd. Gre za rastoče žive družine proizvodov. V letu 1987 se jim priključujejo novi proizvodi kot PARTNER/AT, TRIGLAV XEN-32, TRIGLAV UNX-32, ADRIA, GEMINI, PAKA 5000 in drugi. V obdobju 1987—91 gremo razvojno gledano v prodor na področje superminiračunalnikov, paralelnih računalnikov, distribuiranih sistemov itd., vzporedno pa nadaljujemo prodore na tuje trge zahodne Evrope, SEV ter neuvrščenih dežel.

V zadnjem obdobju smo zgradili zelo močne izobraževalne in servisne zmogljivosti Iskre Delte na področju Jugoslavije. Glavni servisni center v Ljubljani vključuje tudi center za obnovu sistemov in popravilo modulov. Glavni izobraževalni center je v Novi Gorici. Zgrajena je tudi servisno-prodajna ter aplikacijsko-sofverska razvojna struktura v vseh važnejših centrih republik in pokrajin. Iskra Delta je zasledovala tudi policentrični razvoj po republikah. Tako ima na primer enote v Mariboru, Novem mestu, Novi Gorici, Kranju, Titovem Velenju, Ptuj, Celju, Zagrebu, Rijeki, Splitu, Beogradu, Novem Sadu, Skopju, Titogradu,

Sarajevu, Slovenj Gradcu, Kopru, Bledu, Celju, Prištini, Nišu in Banja Luki.

Hitra rast, številni čedalje bolj zahtevni proizvodi, predvsem pa kvaliteta izdelka, zahtevajo tudi modernizacijo proizvodnje. Tako je v gradnji nova tovarna na lokaciji Stegne — Ljubljana, ki bo zagotovila pogoje dela za racionalen kompleksen razvoj, proizvodnjo in servis. S tem bodo dani vsi pogoji za pravo industrijo informatike. Seveda predstavlja ta investicija precejšnje breme, vendar vemo, da bomo uspeli narediti tudi ta korak iz maloserijske v serijsko proizvodnjo. Pri tem računamo tudi na pomoč naših uporabnikov.

V oktobru 1986 je prišlo do pobude SOZD Gorenja, da se njihove temeljne organizacije iz Titovega Velenja in Ptuja, ki delajo na področju računalništva, vključijo v DO Iskra Delta. S tem so bile združene vse realne proizvodne in razvojne zmogljivosti iz te dejavnosti iz SR Slovenije v Iskri Delti, zaposlenost pa je dosegla 2100 delavcev, od česar več kot polovica z visoko in višjo izobrazbo. Iskra Delta je ves čas veliko vlagala v razvoj novih kadrov, tako že zaposlenih v DO, kot tudi novih na fakultetah in srednjih šolah. V tem trenutku stipendiramo v Jugoslaviji prek 370 dijakov in študentov za potrebe združenega računalništva.

Kot pomemben dosežek, ki je gotovo izjemen v siceršnji praksi jugoslovanskega združenega dela, velja omeniti, da se je zaradi lastnih vsakoletnih razvojnih dosežkov in z osvajanjem proizvodnje posameznih sklopov, sistemov in softwarea, vsakoletnemu, več kot 100% fizičnem povečanju realizacije in proizvodnje, uvozna odvisnost Iskre Delte zmanjševala.

Konec leta 1985 je Iskra Delta začela pripravljati plasman svojih proizvodov v izvoz. V ta namen je oddvojila zelo pomembne kadrovske in materialne resurse in uspela realizirati postavitev lastne proizvodne firme IDC v Avstriji ter prodajno-tehničnih centrov v Frankfurtu in New Yorku. S tem se je tudi začel realen izvoz računalnikov v zahodno Evropo in ZDA. Izvozni projekt, ki se odvija v Avstriji, je bil podprt s strani avstrijskih koroških dežel in zveznih oblasti. Ta vrsta financiranja poteka brez garancij jugoslovanskih bank.

Dosedanji tržni rezultati in raziskave trga nam dajejo osnovo za oceno, da je možno v naslednjih petih letih realizirati izvoz na zahod in v tretje dežele v obsegu 100 mio \$.

Stanje, ko se je večina ostalih jugoslovanskih potencialnih proizvajalcev v svoji strategiji odločila za naslonitev na eno od svetovnih firm, je onemogočilo resnično razvojno proizvodno povezovanje v jugoslovanskem prostoru, ker so to preprečevale in preprečujejo tuje firme, na katere so naslonjeni jugoslovanski partnerji in dejstvo, da jugoslovanske DO ne posedujejo lastne tehnologije in proizvodov. Akumulacija, ki jo je konjunkturi računalniški trg omogočal, se ni usmerjala v krepitev lastnih sposobnosti za razvoj računalnikov. Zveznimi zakoni uvedena administrativna kontrola uvoza računalnikov ni bila podprta z jasno strategijo, kar je povzročilo spopad za delitev trga prek komisije za odobranje uvoza računalnikov.

Za doseganje strateških ciljev je bila Iskra Delti obljubljena ustrezna finančna in devizna pomoč, ki ni bila realizirana. Tako je morala sama, brez družbene pomoči, realizirati zahtevno poenotenje heterogenega razvoja in proizvodnje računalniške tehnologije ter ustrezno prestrukturirati kadre. To ji je uspelo z velikimi naporji vseh zaposlenih, z usmerjanjem akumulacije v lastno tehnologijo ter zaupanjem uporabnikov, ki vidijo v programu Iskre Delte dolgoročno strateško možnost opremljanja ter izgradnje svojih informacijskih sistemov.

Iskra Delta je v svojem razvojnem konceptu in naporih stalno zasledovala cilj, da izdelata in razvije vse potrebne elektronske in softverske elemente ter kompletne rešitve za potrebe trga. Razvoj ni bil samemu sebi namen, temveč smo se vseskozi zavedali pomembnosti infrastrukturnega značaja naših proizvodov. V zaostreni gospodarski situaciji se vse bolj kaže, da smo imeli prav in da jugoslovansko gospodarstvo brez informatizacije in avtomatizacije ne bo imelo možnosti za kolikor toliko enakopravno vključevanje v mednarodno delitev dela. Zavedali smo se, da je informatika vsaj toliko pomembna kot energika, kar pa širša družba do danes še ni spoznala. Menimo, da podobno, kot je na prelomu iz prejšnjega stoletja v zdajšnje prinesla revolucionarne spremembe elektrika, take in še večje prinaša s seboj, ob prelomu v naslednje stoletje, informatika.

Prepričani smo, da bodo gospodarski subjekti v Jugoslaviji spoznali pomembnost domače računalniške infrastrukture, če se bodo hoteli v pr-

oizvodnji novih izdelkov in v ekonomičnejši proizvodnji obstoječih pojavljati na zunanjih tržičih.

Tudi miselnost, da se lahko brez razvojno-proizvodne tržne tradicije in izkušenj, ki so si jih nabrali v desetih letih delavci Iskre Delte, začne z nekim najsodobnejšim razvojem, kot ga predvideva strategija tehnološkega razvoja Jugoslavije za področje računalništva, ni realna. Kajti le na podlagi izkušenj, dosežene stopnje organiziranosti in različnih tehnoloških znanj je možno načrtovati nadaljnjo izgradnjo še bolj zahtevnih generacij računalniških sistemov in softwarea.

Iskra Delta se je uspela razvojno in proizvodno osamosvojiti od vpliva ameriških in drugih transnacionalnih firm, ustvariti lastne perspektive za naprej in je začela vzpostavljati tudi druge kvalitetne odnose v povezovanju s tujino. Do danes se zaradi naše tehnološke podrejenosti in premalo znanja tuje firme niso pogovarjale z nami na enakopravni osnovi. Iskra Delta pa je s svojim konceptom, tehnologijo in akumuliranim znanjem dosegla, da se te firme, ki razpolagajo z visoko tehnologijo, začnemo z nami pogovarjati na enakopravni osnovi in to predvsem, da nas priznavajo za partnerje v izmenjavi znanja za znanje — to je, da naš izdelek vključujejo v svoj originalni izdelek ter, dami njihov originalni izdelek vključimo v svoj končni originalni izdelek. Tako je Iskra Delta že začela razvoj paralelnega računalniškega sistema, ki vključuje umetno inteligenco in govorni vmesnik (interface), kar predstavlja naslednjo generacijo računalnikov in kjer so nas kot partnerje v izmenjavi znanja za znanje že priznali ustrezni inštituti in univerze iz ZDA in Japonske.

Iskra Delta je letos soočena tudi z raznimi neugodnimi sistemskimi in družbenimi razmerami, kot na primer:

- v februarju je bil ukinjen slovenski zakon, ki je določal razvoj računalništva kot dejavnost posebnega družbenega pomena;
- prav tako je bil v mesecu februarju sprejet zakon o prepovedi razpolaganja z družbenimi sredstvi za negospodarske in neproizvodne investicije, ki določa nakup računalnikov (domačih) kot negospodarsko, oz. neproizvodno investicijo. Iskra Delta je v tej zvezi že sprožila postopek za spremembo zakona;
- veliki uporabniki računalnikov v Jugoslaviji, ki ku-

- pujejo tuje računalnike s koroščenjem mednarodnih kreditov, najetih prek mednarodnih finančnih inštitucij, niso omejeni pri zelo spretno izoblikovanih nakupih in najemanju računalnikov iz tuje proizvodnje;
- kljub strogim omejitvam deviznega odliva in uvoza, kar ima za posledico kontingentiranje uvoza repromateriala za potrebe domače računalniške industrije, se je razvil obsežen uvoz rabljenih in zastarelih računalnikov;
- pod vplivom več kot desetletne aktivnosti transnacionalnih in njihovih zastopnikov se je vcepilo prepričanje, da mali in zaostali narodi niso sposobni lastnega razvoja na področju računalni-

štva. Psihološki kompleks inferiornosti je zato problem, s katerim smo soočeni pri različnih strukturah družbenega odločanja;

- povečana aktivnost zastopniških firm novači kreativne strokovnjake direktno za delo s tujimi transnacionalnimi firmami, ali v obliki malih firm in zasebnega dela, ki ne nosijo bremen sistemskega in aplikativnega razvoja.

Le z usklajenimi stališči in realizacijo strategije tehnološkega razvoja Jugoslavije bomo lahko uspešno nadalje razvijali tako pomemben infrastrukturni element kot je računalništvo in to na področju razvoja, proizvodnje, trženja, servisira-

nja in šolanja. V nadaljnjem razvoju Iskre Delte želimo čim kreativnejše vključevanje razvojnih inštitutov, univerz in malih fleksibilnih firm in zasebnikov v funkcijo domačih tehnoloških, zlasti proizvodnih in tržnih potreb, optimalno vključevanje tujih tehnoloških dosežkov, kot tudi komplementiranje domače proizvodnje in tržne ponudbe ter spremljanje svetovnih tehnoloških tokov. S tem pa bi bilo prav tako omogočeno hitrejše, samostojnejše informatiziranje gospodarstva in celotne družbe, zmanjševanje tehnološkega zaostajanja za razvitimi deželami, enakopravnejše vključevanje v kvalitetno mednarodno menjavo znanja in dolgoročno utrjevanje konkurenčnega položaja našega izvoza.

O drugih jugoslovanskih znanstveno-raziskovalnih, proizvodnih in tržnih organizacijah ne bomo govorili. Rajši smo in bomo predstavili nove dosežke Iskre Delte in vsaj delno odkrili tančico, kaj name ravamo razvijati v prihodnosti.

Javnosti pa prepuščamo sodbo, da bodisi s svojimi merili, bodisi z merili strategije tehnološkega razvoja Jugoslavije izmeri, ovrednoti in rangira jugoslovanske dosežke na področju informatike. Strokovni kadri, ki delajo na področju informatike pa naj se opredelijo, ali potrebujemo domačo računalniško industrijo, ali pa samo uporabo uvoženih računalnikov. Kajti čas ekonomsko-tehnološke vojne to opredelitev zahteva. Opredelitvi pa mora slediti akcija.

Iz referata Antona P. Železnikarja

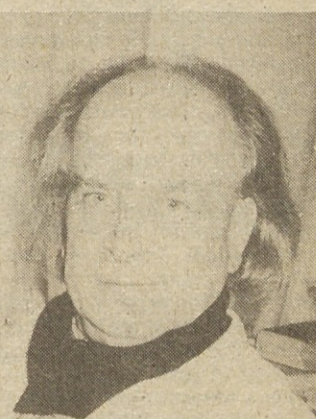
Računalniške arhitekture in umetna inteligenca

Raziskave in razvoj paralelnih sistemov in informacije v Iskra Delti

Pobuda za razvoj t. i. novogeneracijskih računalniških produktov Iskre Delte je prišla iz vodstvenega strateškega

koncepta Iskre Delte na osnovi študij dveh obiskov na vodilnih japonskih univerzah (Tokyo, Tsukuba in Sapporo), inštitutu RIKEN in vladnem inštitutu (ICOT) za razvoj t. i. japonske pete računalniške generacije (glej npr. v seznamu

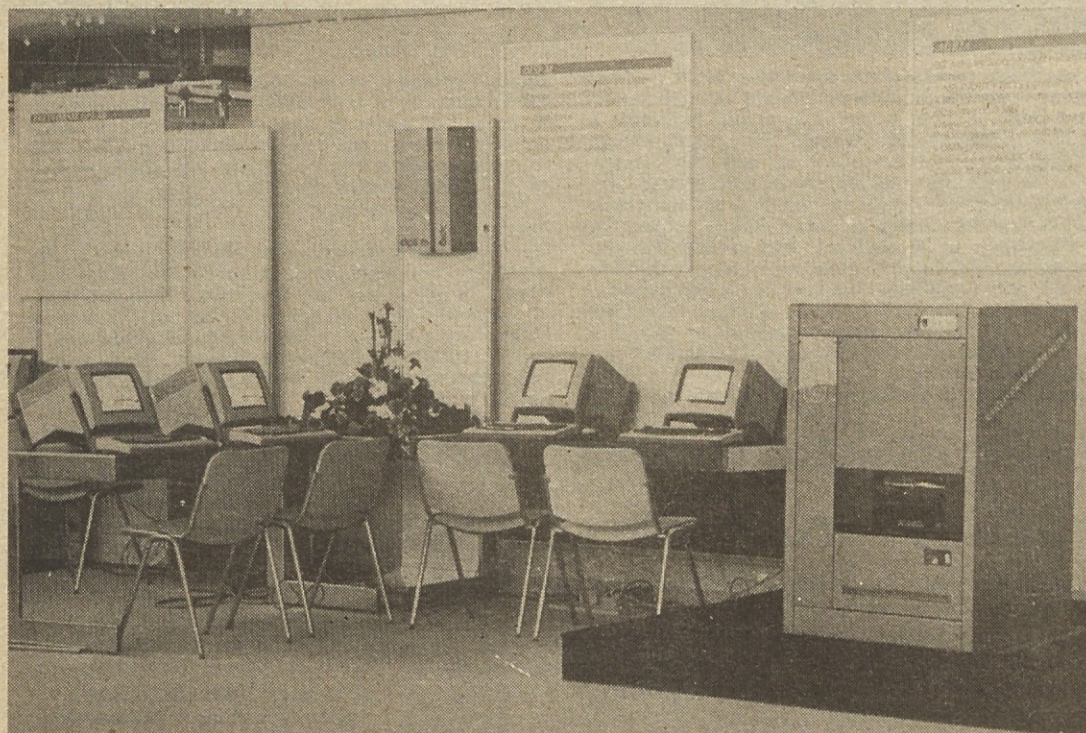
slovstva, A. P. Železnikar: Od Sappora do Tokia nazaj v Ljubljano). Po obisku Fakultete za računalniške znanosti tokijske univerze v juniju 1986 je postalo tudi vse bolj jasno, da so t. i. uradni (vladni) projekti novogeneracijskega računalništva

Anton P. Železnikar

razvojno vprašljivi. Profesor Eiichi Goto na Tokijski univerzi se je lotil npr. raziskav in razvoja konceptualno in tehnološko povsem neobičajnega (novega, tehnološko in konceptualno inovativnega) super-računalnika, ki daleč presega zmogljivosti današnjih, standardnih (uradnih japonskih) tehnoloških zamisli. O tem drugem obisku na Japonskem ni bilo objavljeno nobeno poročilo.

Na osnovi lastnega strateškega ocenjevanja je postajalo čedalje bolj jasno, da bo potrebno kritično preučiti predvsem dva usmerjevalna vidika in sicer računalnik, kot paralelni sistem in njegovo prihodnjo uporabo skozi možnosti, ki jo nakazujejo nove, netradicionalne (ameriške, neevropske) usmeritve umetne inteligence (Center for the Study of Language and Information, Stan-

Adria je najnovejši izdelek iz proizvodnega programa miniračunalnikov Iskre Delte. Ima naslednjo osnovno konfiguracijo: centralni procesni podsystem z 32-bitnim centralnim procesorjem Delta 1MB pomnilnika MOS, 4MB pomnilnika MOS za razširitev (maks. možna kapaciteta je 9MB), vinčestrska diskovna enota DEE-300 (neformat. kapaciteta 335,5MB) — možna je priključitev do dveh enot, magnetno tračna enota MTS-162 v »CACHE« izvedbi — možna je priključitev do štirih enot, univerzalna krmilna enota za do 2 diskovni in do 4 magnetno tračne enote, asinhroni DMA multiplekser z osmimi linijami za lokalno ali daljinsko priključitev terminalov EIA RS232C/CCIT V-28. Programska oprema: operacijski sistem VMS (v osnovnem načinu) za 16 uporabnikov, s pomožnimi programi za sortiranje in združevanje (SORT-MERGE) ter upravljanje z zapisi (RECORD MANAGEMENT)

ford University). Današnja umetna inteligenca je kot programirana dejavnost usmerjena predvsem v dokaj standardne programirane naloge in ji ni mogoče pripisati prilastka inteligence (glej npr. J. Haugeland; Winograd, Flores; in Železnikar: Artificial Intelligence Experiences Its Own Blindness). Skozi to kritično perspektivo je bilo potrebno preučiti informacijo z novih, sodobnejših in realnejših vidikov kot informacijsko pojavnost in kot posledice te pojavnosti, ki so bistvene za oblikovanje prihodnjih inteligentnih strojev, inteligentnih programov in inteligentnih razvojnih usmeritev.

Iskra Delta se je odločila za projekt razvoja paralelnega računalniškega sistema (in RISC procesorja) v poletju leta 1986. Projekt se je začel kadrovske in vsebinske oblikovati v jeseni leta 1986. Prva, idejna zasnova paralelnega računalniškega sistema je bila izgotovljena pred koncem leta 1986 (glej P. Brajak, seznam slovstva).

S poznejšimi iteracijami projekta, seminarji skupine raziskovalcev Iskre Delte na oddelkih za računalniške znanosti Massachusetts Institute of Technology (Laboratory for Computer Science, prof. Robert H. Halstead), Newyorške univerze (Ultra Computer Research Laboratory, Courant Institute of Mathematical Sciences, prof. Malvin H. Kalos in prof. Gottlieb) in Univerze v Arizoni (Computer Engineering Research Laboratory, prof. Ralph Martinez in prof. Branko Souček) in s strokovnimi razpravami na vrsti uglednih ameriških univerz (Columbia University, Carnegie Mellon University, Stanford University, UC Berkeley, UCLA, California Institute of Technology, Purdue University, University of Illinois in Thomas J. Watson Research Center, IBM) je projekt dobil

svojo končno obliko in prečiščeno realizacijsko vsebino. Na osnovi prečiščenega koncepta se je lahko začela realizacija konkretne systemske računalniške opreme.

Vzporedno z identifikacijo prihodnjega paralelnega računalniškega sistema (Parasys) so bile izvršene tudi uvodne raziskave s področja filozofije, teorije in tehnologije informacije (Železnikar), katerih bistvo je bilo iskanje vprašanj in odgovorov, ki se nanašajo na prihodnjo usmeritev informacijskih procesov in strojev. Ta del projekta se je tako soočil s prihodnjo uporabo paralelnih računalniških, oz. informacijskih sistemov, s problematiko t.

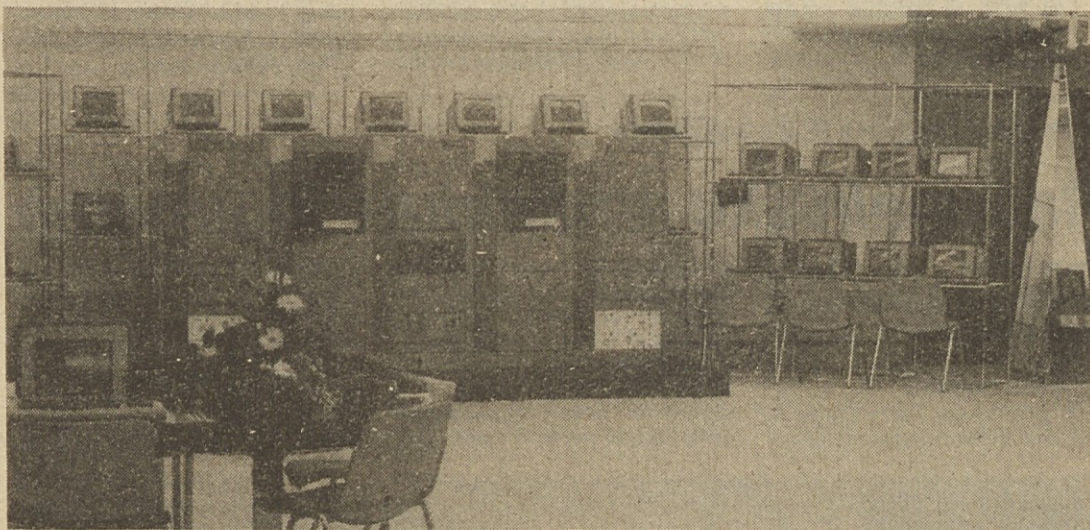
i. informacijskega programiranja in načrtovanja informacijskih strojev.

Nadaljevanje razvoja standardnih računalniških sistemov in njihovih orodij

Oris možnosti razvoja novih tehnologij, paralelnih računalniških sistemov in umetne inteligence seveda ne pomeni, da se ne nadaljuje dosedanja razvoj standardnih računalniških sistemov četrte generacije z vsoto intenzivnosti. Iskra Delta razvija in proizvaja skladno s svojo poslovno in tehnološko strategijo mikror računalniške sisteme (8-, 16- in 32-bitne) z

različnimi mikroprocesorji (Zilog, Intel, Motorola, DEC itn.), kot posamične sisteme, delovne postaje in večuporabniške sisteme, povezane v mrežo, miniračunalniške sisteme do razreda t. i. supermini sistemov s svojimi lastnimi miniprocessorji in paralelnih sistemov z več procesorskimi enotami. Iskra Delta razvija in proizvaja tudi raznovrstno systemsko in aplikativno programsko opremo.

Pri razvojnem delu sodeluje Iskra Delta stalno in občasno z vrsto domačih in tujih univerz in institucij v ZDA (MIT, NYU, Carnegie Mellon University, Stanford, UCLA, CIT, University of Arizona, Purdue University, T. Watson RC — IBM) in

Strokovnjaki Iskre Zorina, Gorenja in Iskre Delte so pripravili testiranje sistema Gemini novega izdelka Iskre Delte. Sistem je uspešno prešel testiranje in izpolnil pričakovanja. Gemini je večprocesorski sistem, njegov nastanek pa so omogočila lastna razvojna dognanja in izkušnje na področju gradnje paralelnih sistemov. V to smer nagiba tudi razvoj računalnikov v svetu. Omogoča delo z več kot 100 terminali. Namenjen je področjem, kjer zahtevajo veliko zanesljivost delovanja sistema in kompleksnost obdelav. Za uvoz podobnega računalnika je bilo potrebno doslej odšteti prek pol milijona dolarjev. Gemini je multiminil računalniški sistem zasnovan na standardnih procesorjih Iskre Delte in podprt z Delta/V2.0 operacijskim sistemom. Izredna prednost Geminija je zanesljivost, saj je 16-

krat bolj zanesljiv kot enoprocessorski sistemi. Končno število terminalov, ki jih lahko aktiviramo na Geminiju je zanesljivo najmanj dvakrat večje kot na enem samem 32-bitnem računalniku. Če pri tem uporabimo še najmanj eno polovico inteligentnih terminalov, je hkrati lahko aktivnih tudi več kot 100 uporabnikov. Na eni aplikaciji pa lahko dela najmanj 60 interaktivnih terminalov.

Glede na razmerje cen in zmogljivosti ter na temelju tržnih analiz, pričakujemo, da bo Gemini eden izmed najuspešnejših sistemov Iskre Delte. Ta sistem ima tudi dobre možnosti za izvoz. Poleg zanesljivosti ta sistem omogoča tudi visoko stopnjo izkoriščenosti. V tem trenutku na tržišču ni sistema, ki bi v tem cenovnem razredu nudil takšne zmogljivosti že v normalnem režimu dela.

Poslovanje Iskre Delte v prvem četrtletju 1987

Iskra Delta je v prvih treh mesecih dosegla 11,7 milijard dinarjev celotnega dohodka.

Resne težave v poslovanju je povzročil zakon o začasni prepovedi razpolaganja z družbenimi sredstvi za gospodarske in negospodarske investicije, ki je onemogočala nabavo računalnikov za negospodarske in neproizvodne investicije. Ocenujemo, da je zaradi tega zakona realizacija naše delovne organizacije v prvih treh mesecih nižja za 2,5 milijardi dinarjev, kot bi bila sicer. V petek 15. maja pa so najbolj sporna določila tega zakona (na po-

budo slovenskih delegatov v zvezni skupščini) spremenili.

Kljub temu je Iskra Delta v prvih treh mesecih poslovala brez izgube. Sedanje težave so predvsem likvidnostne narave. Ob tem moramo upoštevati, da je Iskra Delta v zadnjem času vložila velika sredstva v razvoj, opremo in objekte. Julija pričakujemo, da bo v Stegnah stekla proizvodnja v naši novi tovarni. Izvoz poteka tako, kot je bilo predvideno tako, da lahko računamo na 15 milijonov dolarjev izvoza v tem letu, odpirajo pa se nam tudi večje možnosti na novih tržiščih.

Japonski (ICOT, Tokyo University Tsukuba University, RIKEN, Sapporo University). To sodelovanje razvija zlasti na področju paralelnih računalniških sistemov, umetne inteligence in novih bazičnih tehnologij (GaAs).

Iskra Delta ima lastno strategijo tehnološkega razvoja, ki vključuje tudi posodabljanje njene proizvodnje in sicer avtomatizacije, spremljanje proizvodnje in trženja, CIM in C/C in poslovno-tehnološkega informacijskega sistema. Vse to usklajuje z razvejanim sistemom branž, ki so tehnološko odprte različne dejavnosti računalniške in informacijske uporabe.

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

**Naš sogovornik:
Anton Lovko**

Prostor za novo tovarno smo našli v Semiču

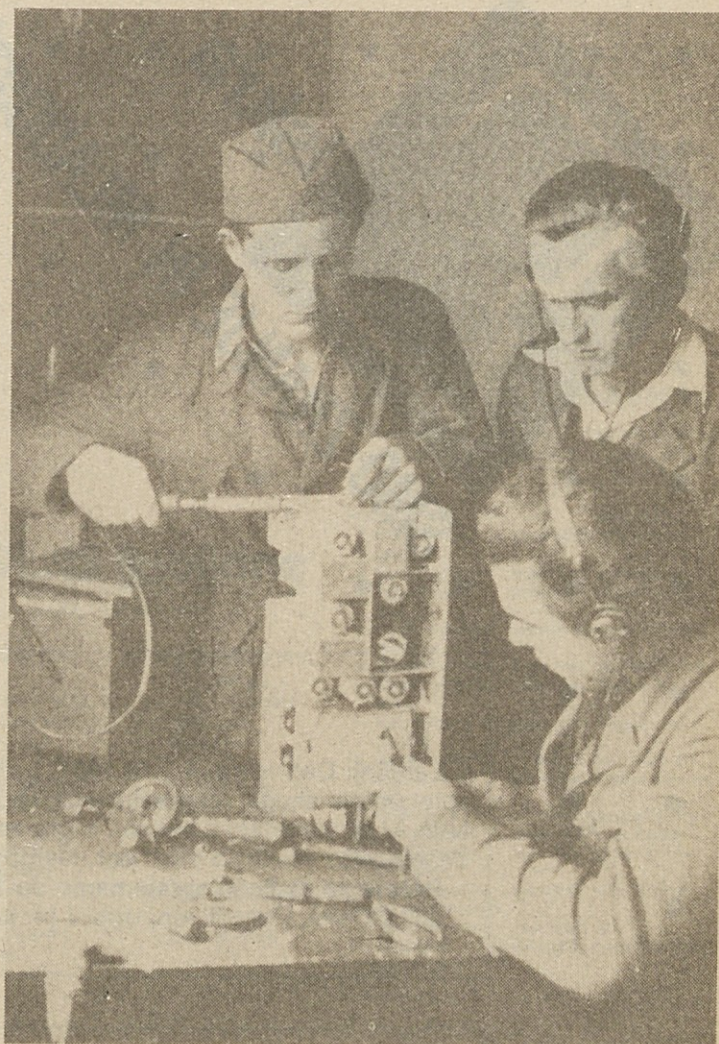
»Poleti 1944. leta sem torej prišel na radiotelegrafski tečaj v Črnomelj,« je nadaljeval svojo pripoved naš sogovornik. »Tečaj je trajal tri mesece, po končanem tečaju pa smo imeli še prakso. Tečaj sam je bil na dokaj visoki strokovni ravni, saj smo se na njem poleg radiotelegrafije učili tudi zgodovino, vojaške veščine, seveda pa so bile temelj tečaja le radijske zveze in radijska telegrafija. Na tečaju so učili sami strokovnjaki, med njimi je bil tudi ing. Pavle Tepina.

Na tečaju sem se takrat seznanil s temelji radiotelegrafije, ki jih do te-

daj sploh nisem poznal, čeprav sem malce že od prej poznal elektrotehniko in prav zavoljo tega na tečaju nisem imel posebnih problemov pri pouku. Po končani šoli in praksi, saj smo na prakso odšli z radijskimi postajami na teren, sem se vrnil na bazo 20, sicer kot invalid, vendar pa tudi kot radiotelegrafist. Na Rogu sem tako torej sedel pri radijski postaji in pošiljal radiobrzjavke na različne konce Slovenije pa tudi v Beograd. Depeše so bile seveda vse šifrirane, samo z glavnim štabom smo bili povezani z direktnim telefonom. Naša radijska oddajno-sprejemna postaja je bila sorazmerno močna in sprva jo je pogonjal generator, pozneje pa smo dobili akumulatorje, takrat, ko smo se z Roga preselili na Doliško goro. Z akumulatorji je bilo seveda delo z radijsko postajo veliko lažje.

Tako sem torej delal kot radiotelegrafist vse tja do leta 1945. Omenil sem že, da smo se z Roga preselili na Doliško goro pri Črnomlju, od tam pa smo se premikali naprej tako, da smo prispeli v Skrad. V Skradu smo imeli postajo nameščeno v poslopju brez oken, dela pa sem imel krepko čez glavo. Praktično sem moral oddajati depeše noč in dan. Od prekomernega dela mi je roka dobesečno otrpnila in morali so mi zato poslati ljudi v pomoč. Iz Skrada smo se pozneje premaknili v Ajdovščino in šele tu smo dobili ustrezen prostor za svoje delo. V Ajdovščini smo bili še toliko časa, da smo pričakali formiranje prve slovenske narodne vlade, potem pa so nas premestili v osvobodeno Ljubljano.

Vprašujete me, kako sem prišel na Inštitut za elektroizveze. Česedaj pomislim, se mi zdi odgovor precej lahek in preprost. V Ljubljani sem se namreč srečal z Rudijem Jančarjem, ki me je takoj povabil, če bi šel delat k njemu na pravkar ustanovljeni Inštitut za elektroizveze, ki naj bi začel razvijati najraz-

Radiotelegrafisti pri praktičnem delu

ličnejše aparature s področja elektrotehnike. Pri tem moram še

posebej poudariti, da sem Jančarja poznal še iz partizanov, saj je bil organizator radijskih postaj na Kočevskem rogu med vojno.

Seveda sem bil njegovega vabila zelo vesel in se tako 1947. leta pridružil njegovi, lahko bi dejal, ustanovni skupini Inštituta za elektroizveze, kjer so me vpisali v seznam pod številko 8.

Splošno sem mu na inštitutu montiral stroje, ko pa smo formirali razne oddelke (za upore, kondenzatorje itd.), sem postal vodja oddelka za kondenzatorje.

Ko se je oddelke začel razvijati, mi je Rudi Jančar leta 1950 dejal, da bo treba najti nekje v Beli krajini ustrezen prostor in tam postaviti obrat za izdelavo kondenzatorjev.

Tako smo se marca 1951. leta odpravili v Belo krajino, da bi našli ustrežne prostore za novi obrat IEV. V Beli krajini so nas najprej poslali na Sinji vrh, v neko podroto župnijo, ki seveda ni ustrezala. Od tam smo odšli v Vinico, kjer smo našli neko staro barako, ki prav tako ni bila uporabna za naše namene. Končno smo v Semiču našli tisto stavbo nekdanjega upravnega poslopja zadruga še vedno stoji, v njej pa je še danes vodstvo sedanje Iskrine tovarne v Semiču.

Radiotelegrafski tečaj. Tečajniki pri praktičnem pouku na prostem (maj 1944)

PRIJAVITE SE

Letošnji Dan Iskre, 4. julij 1987, bo ponovno združil vse tiste, ki delamo v ISKRI. Prireditve bo splet umetniškega, rekreacijskega, športnega in družbenega dogajanja. K sodelovanju vabimo vse tiste, ki se ukvarjajo s petjem, z igranjem na kak instrument oz. imajo družino, ki se ukvarja s tako dejavnostjo. Nudimo možnost nastopa na naši skupni prireditvi na Sori.

Prijave za avdicijo sprejemamo do 15. junija 1987 na naslov:

Iskra Delta, Prireditveni odbor (4. julij), Celovška 264, 61000 Ljubljana

SODELUJTE

Tudi glasbo, ki jo bomo poslušali tega dne, bomo izbirali sami! V glasilu ISKRE bomo pričeli z objavljanjem glasbenih lestvic ISKRA '87 s področja narodne in zabavne glasbe. Na osnovi zbranih večinskih glasov, ki jih bodo poslali bralci glasila Iskra, bodo nastale lestvice in ta glasba nam bo popestrila naš skupni praznik. Sodelujte vsi, da bo naš dan še bolj naš!

Pred vami je trikrat po 15 skladb različnih zvrsti in izvedb. Iz vsake lestvice izberite v prvem krogu po deset pesmi za ožji izbor.

Mlajši naj pobarajo starejše, katere pesmi bi želeli slišati iz zakladnice narodne in narodnozabavne glasbe, starejši pa naj vprašajo mlajše sodelavce, čemu radi prisluhnejo iz ponudbe slovenske in druge zabavne glasbe.

Če pa menite, da smo izpustili katero od vaših izjemno priljubljenih pesmi, velja za vse tri lestvice, nam pišite. Dodajte še besedo ali dve sporočila, želje, iskrene besede in vaše besede in sporočila bomo povedali tudi na prireditvenem prostoru letošnjega srečanja.

Do prvega štetja glasov pa vas pristrčno pozdravlja usklajevalec GLASBENIH LESTVIC ISKRA '87

Stane Jesenovec

Glasovnice pričakujemo do 25. junija na naslov: Radio glas Ljubljana, Kopitarjeva 2 Ljubljana, s pripisom »Iskra '87«.

SLOVENSKA IN OSTALA ZABAVNA:

Predlog je pripravil glasbeni urednik Radia GLAS LJUBLJANE Marko Prpič

Naslov skladbe:

1. Pesmi s triglava, slov.

2. Hajdemo u planine

3. Kuda idu izgubljene djevojke

Izvajalec:

Agropop

Bijelo dugme

Boris

4. Mi 'mamo se fajn, slov.

5. Je v Šiški še kaj odprtega, slov.

6. Bye Bye Baby, slov.

7. Srce je popotnik, slov.

8. Zadnja ljubezenska zgodba, slov.

9. Sava tiho teče

10. Član mafije

11. Jožica, slov.

12. Sendi, slov.

Gu-gu

Martin Krpan

Moulin Rouge

Obvezna smer

Pankrti

Plavi orkestar

Ribja čorba

Marjan Smode

Miki Šarac

13. Ti me izludjuješ

14. Vozi me vlak v daljave, slov.

15. Najboljši fantje, slov.

Tuti frutti

Balkan bend

Videosex

Simona

Vodopivec

P. S. Želimo si tudi vaših spreminjavalnih predlogov pri slovenskih popevkah, saj so morda na Štajerskem, Primorskem ali Dolenjskem bolj poslušane druge slovenske popevke kot v Ljubljani.

Iskra
SMO ZNANJE IN MLADOST

radio GLAS Ljubljane

Ljubljana, Kopitarjeva 2, tel. 325 - 494, 325 - 496

TUJA ZABAVNA:

Predlog je pripravil glasbeni urednik
Radio GLAS LJUBLJANE Marko Prpič

Naslov skladbe:

Izvajalec:

1. Walk like an Egyptian
2. Take my breath away
3. Notorious
4. Rock the night
5. The miracle of love
6. I knew you were waiting

Berlin

Duran Duran
Europe

Eurythmics
A. Franklin in
G. Michael

7. The way it is

8. You sexy thing
9. A matter of trust
10. Livin' on a prayer
11. Respectable
12. Geronimo's Cadillac
13. I feel good (I feel fine)
14. Fight for ourselves
15. If you were a woman

B. Hornsby in
The Range
Hot Chocolate
Billy Joel
Bon Jovi

Mel an Kim
Modern Talking

Saphir

Spandau Ballet

Bonnie Tyler

NARODNA IN NARODNO-ZABAVNA:

Predlog je pripravil urednik priloge
Nedeljskega Dnevnika »OSA« Bogomir Šefic

Naslov skladbe

Izvajalec

1. Ko Slovenec zapoje	ansambel	Vilija Petriča
2. Na avtocesti	ansambel	Bratov Avsenik
3. Sosed dober dan	ansambel	Fantje z vseh vetrov
4. Mama prihajam domov	ansambel	Lojzeta Slaka
5. Domovina moja	ansambel	Vita Muženiča
6. Polka, valček, rokrol	ansambel	Henček Burkat
7. Luči Slovenj Gradca	ansambel	Štirje Kovači
8. Janez, Janez	ansambel	Štajerskih 7
9. Ljubica lahko noč	ansambel	Toneta Kmetca
10. Rdeči cvet	ansambel	Beneški fantje
11. Pri naši mami	ansambel	Miha Dolžan
12. Ko v nočo se odenem	ansambel	Alpski kvintet
13. Venček narodnih (Mi se imamo radi)	ansambel	Vilija Petriča
14. Jaka, lojtro brž	ansambel	Rž
15. Hribovska mornarica	ansambel	Ivana Ruparja

ZMAGUJTE

Letošnji Dan Iskre bo priložnost, da se v enostavnih družabnih tekmovalnih igrah pomerijo ekipe Iskrinih delavcev. Pripravili bomo tri igre: podajanje žoge prek glave, kotalenje zračnic in skupinski slalom. Pozivamo vas, da se za sodelovanje prijavite vnaprej. Najboljše bomo seveda nagradili. Glede na to, da v vsaki igri lahko sodeluje le po osem ekip, bomo v primeru prevelikega števila prijav upoštevali tiste, ki bodo prišle prej. Če bi se ena ekipa prijavila za več ali za vse igre, si pridržujemo pravico, da v primeru prevelikega števila kandidatov upoštevamo prijavo samo pri eni igri. Vse izbrane prijavljence bomo takoj po izteku prijavnega roka obvestili o podrobnostih.

Rok za prijavo je: 25. junij 1987, na naslov Iskra Delta, Prireditveni odbor (ZA 4. JULIJ), Ljubljana, Celovška 262.

Hkrati vas obveščamo, da se bo mogoče igrati tudi v družinskem krogu ali posamič in da zato ni potrebna nobena vnaprejšnja prijava. Mogoče samo nasvet: kdor ni nameraval vzeti s seboj kopalnik, naj to stori zaradi dveh družabnih iger, pa tudi zaradi kopanja v Sori.

Vse delovne organizacije v SOZD Iskra, vabimo, da s svojimi proizvodi sodelujejo pri tekmovalnih igrah na Dnevu Iskre. Nagrade te vrste bodo podeljene najboljšim tekmovalnim ekipam iz vrst Iskrašev.

Vašo odločitev oziroma nagrade pričakujemo do 25. junija!

Prijave, in ponudbe pošiljajte na naslov:

Iskra Delta

Prireditveni odbor (ZA 4. JULIJ)

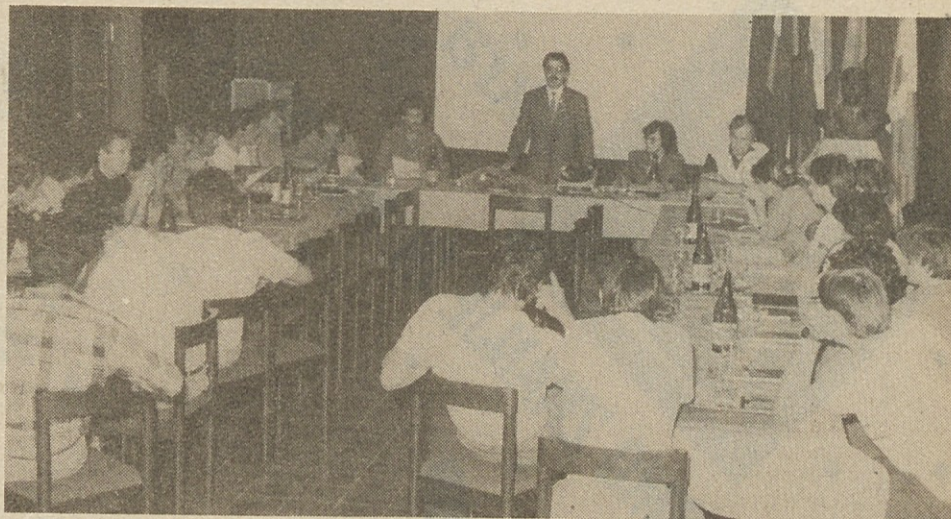
Ljubljana, Celovška 264

Več vlagati v delavčevo zdravje

V Strunjanu je bil od 22. do 24. maja seminar za organizatorje in animatorje športne rekreacije v Iskrinih temeljnih in delovnih organizacijah. V središču pozornosti izredno uspelega srečanja so bili preventivna zdravstvena rekreacija, program in delo komisije za šport in rekreacijo ter družbeni standard pri Iskrinem sindikatu, za tem športno rekreativne prireditve v Iskri ter možnosti za oddih Iskrinih delavk in delavcev, izžrebali pa so tudi ekipe za bližnje letne športne igre v Semiču.

Šele ko delavec zboli...

Prvi dan tridnevnega seminarja je bil izključno namenjen predstavitvi zdravilišča v Strunjanu in pa preventivni zdravstveni rekreaciji, o čemer so Iskrinim športnim referentom in članom komisije predavali zdravstveni delavci in uslužbenci Krke, kamor tudi sodi to zdravilišče. V Krki so skrb za zdravje in tudi počutje svojih delavcev razdelili nekako na štiri ravni — na bolj tekmovalni

O zdravilišču Strunjan in o preventivni zdravstveni rekreaciji so na seminarju spregovorili zdravstveni in vodilni delavci Krke, kamor sodi zdravilišče.

del, na kolektivno gimnastiko, na preventivno zdravstveno rekreacijo in na termalno zdravljenje.

Po letu 1979, ko so v Krki začeli s preventivno zdravstveno rekreacijo, se je teh akcij udeležilo že nad 1300 delavk in delavcev. Eno izmed takšnih središč za aktivni oddih, kot morda tudi lahko imenujemo preven-

tivno športno rekreacijo, seveda s tem, da je zdravniško nadzorovana, je prav Zdravilišče v Strunjanu. Ne bo odveč, če na kratko Iskrašem predstavimo ta prijetni objekt ob slovenski obali. Zdraviliški hotel Svoboda je hotel visoke B kategorije, z bungalovi, restavracijami, družabnimi prostori in kavarno. V lepem borovem gozdu je športni park z baliniščem, igriščem za košarko in odbojko, zatem teniško igrišče, mini golf in avtomatsko kegljišče, seveda pa imajo tudi velik bazen z ogrevano morsko vodo.

Gostom nudijo tale program — zdravniški pregled, funkcionalno diagnostiko za ugotovitev zdravstvenega stanja, športno rekreacijo pod vodstvom organizatorja rekreacije in po programu, ki ga pripravijo za vsako skupino posebej glede na posebnosti posameznih poklicnih obremenitev. V zdravilišču nadalje organizirajo tudi razgovore o različnih temah s področja zdravega načina življenja, pozabili tudi niso na večerni program z različnimi igrami, pa tudi ne na zdravstveno analizo s podatki prvega in zadnjega testiranja funkcionalnih sposobnosti gosta.

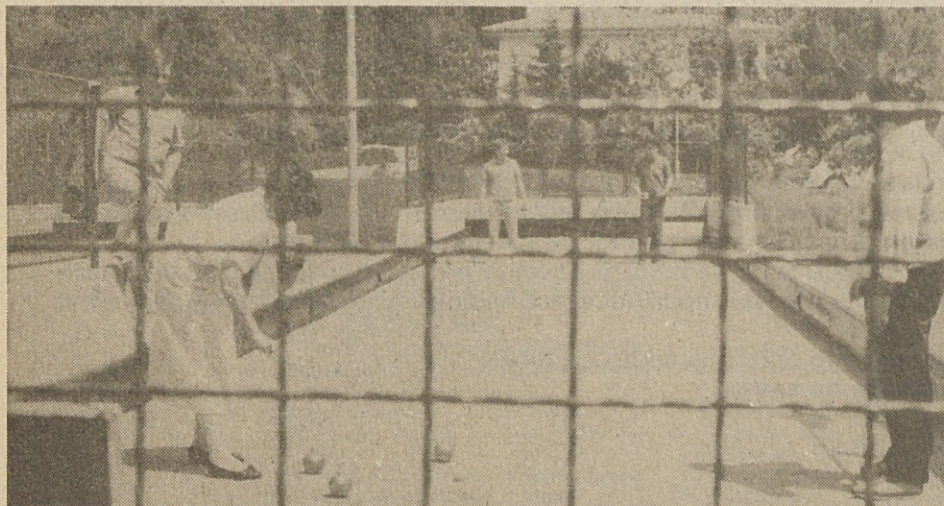
No, upamo, da smo zdravilišče vsaj nekoliko približali Iskrašem, in da bo poslej kakšna Iskrina skupina tamkaj le nabirala moči.

Zdaj pa nazaj k seminarju. Že prvi dan je opozoril, da marsikje v Iskri nimajo pravega odnosa do športne rekreacije, kaj šele do preventivne zdravstvene rekreacije. Bogata razprava je izzvenela v ugotovitvi, ki jo je na seminarju poudaril predsednik Iskrinega sindikata Avgust Čiuha, da v Iskri nihče ne nasprotuje investicijam v zidove, opremo in stroje, pozabljamo pa na naložbe v delavca, v človeka. Nanj se spomnimo šele takrat so menili udeleženci, ko zboli in ga moramo hočeš nočeš poslati v zdravilišče, če ne celo kar v bolnišnico...

Res pa je tudi to, da smo po eni strani tudi na tem področju še vedno zelo zaostali, po drugi pa je vmes tudi denar, ki pa ga, kot je dejal eden izmed razpravljalcev, pogosto niti za reprodukcijski material. Če o tem še naprej razglabljamo, pridemo seveda tudi do vprašanja, če bolan delavec sploh potrebuje ta material. Torej, kljub nezavidnim časom, bi morali v Iskri le nameniti večjo, dosti večjo pozornost medicinsko programiranemu aktivnemu oddihu, torej skrbi za delavca takrat — če si sposodimo misli iz ljubljanske televizije — »ko še ne boli«.

Tole »gasilsko« silko objavljamo zato, da boste na njej morebiti spoznali svojega športnega referenta in ga, če bo treba, tudi pobarali za »zdravje«.

V prostem času, ki pa ga ni bilo na pretek, so bile na vrsti športne aktivnosti. Da ne bo pomote, balinišče je ograjeno zaradi varnosti tistih zunaj njega.

in počutje

Je »manjla počitniških prikolic« minila?

Drugi dan seminarja je bil skorajda še bolj kritičen kot prvi. Namenjen je bil razpravi o programu in delu nove komisije za šport in rekreacijo ter družbeni standard. Med gosti seminarja je bil tudi sekretar DPO na ravni SOZD Iskra.

Komisija je glede na nove oblike delovanja sedaj tudi drugače sestavljena. Medtem ko so bili v minulih letih v njej športni referentje iz vseh Iskrinih DO, je zdaj mnogo manjša, v komisiji pa so le člani različnih interesnih področij. Namen tespremembe je ta, da bi se komisija lažje dogovarjala in tudi lažje usmerjala in skrbela za vsebino dela.

Beseda je najprej nanese na problematiko družbenega standarda Iskrinih delavk in delavcev, predvsem na oddih. Vsi žal vemo, da ima Iskra zelo malo počitniških objektov, da je pred leti marsikaj prepustila nekakšni stihiji in da je po razbitju počitniške

Vse pa le ni bilo namenjeno samo športu in rekreaciji. Pač »šolan kader« že ve, kaj mora početi.

skupnosti na ravni celotne Iskre in razdelitvi še tiste peščice objektov zdaj vse odvisno od temeljnih oz. delovnih organizacij. Tudi to žal vemo, da smo se morali zaradi nekaterih za vedno odpovedati gradnji Iskrinega počitniškega doma v Pineti pri Novi gradu, in še bi lahko naštevali. Tudi to, da je v nekaj zadnjih letih vladala v Iskri nekakšna manija kupovanja počitniških prikolic, denarja za gradnjo t. i. trdnih objektov pa nikoli nismo znali ali hoteli združiti. Obnašali smo se tako, kot se znamo — vsak zase. Kot smo slišali v razpravi drugega dne seminarja v Strunjanu, se dogaja celo to, da bi moral tisti Iskraš, ki ni iz Telematike, Kibernetike ali ERO plačati za letovanje v ISKRINEM kampu na Dugem otoku toliko kot katerikoli drugi Jugoslovani. Tudi tisti mladi Iskraš, ki je pred leti v brigadi potil pot za ISKRIN počitniški kamp...

Udeleženci seminarja so menili, da moramo v Iskri, v celotni sestavljeni organizaciji, čimprej pripraviti program počitniške dejavnosti v Iskri, nekakšen koncept, podoben tistemu izpred let za gradnjo Iskrinega počitniškega doma v Pineti — podoben bi bil zdravilišču v Strunjanu z osrednjim objektom in bungalovi — nosilec te akcije pa bo seveda Iskrina sindikalna organizacija.

Kar se Iskrinih investicij tiče, tistih v človeka, so udeleženci seminarja z veseljem podprli idejo ljubljanskih Iskrinih kolektivov

za gradnjo Iskrinega športnega objekta v Kosezah. Menili so, da Iskraši v Ljubljani tak objekt že dolgo pogrešajo, Iskrašem iz drugih mest pa priporočajo, da v okviru svojih možnosti čimprej razmislijo o gradnji takšnih objektov. Tudi zato, ker je Iskra doslej ogromno denarja porabila za druge, tudi za reklamo, sami pa smo, kot kovačeva kobilica, vedno ostajali bosi.

Marsikje tudi odnos do športne rekreacije ni najboljši

V nadaljevanju seminarja je beseda nanesla bolj na rekreativno-športno področje, na odnos nekaterih v Iskri do te dejavnosti. Ena izmed splošnih ugotovitev je bila ta, da so med Iskrinimi kolektivi velikanske razlike: ponekod je skrb za športno rekreacijo lahko bi rekli na višku, ponekod pa na organizatorje in animatorje gledajo kot na »nebodigatreba«, kot na nekoga, ki skuša še bolj sprazniti tovarniško blagajno, kot nekoga, ki se z organiziranjem tekmovalništva kvarja samo zato, ker ima preveč prostega časa v službi, ali pa obratno, češ, naj bo športni referent, saj ima menda v službi premalo dela. Dogaja

se celo to, da športnih referentov ne pustijo na seminarje in druga srečanja, ali pa so ti referenti za čas takšne odsotnosti z dela slabše plačani.

Seminar v Strunjanu je bil namenjen tudi razpravi in določitvi morebitnih novih poti športno-rekreativne dejavnosti v Iskri. Bližnje letne športne igre v Semiču bodo potekale še tako kot so domala vse dosedanje, v prihodnje pa bo treba razmisliti o marsikateri spremembi, saj mnogi v Iskri opravičeno zahtevajo, da nanje uvrstimo tudi nekatere druge športne discipline, kot npr. plavanje ali tek, velik problem je tudi v tem, da se s cepljenjem Iskre na več delovnih organizacij pojavlja tudi vseveč tekmovalcev, tolikšnega števila — letos jih v Semiču pričakujejo najmanj 1200 — pa ni mogoče v marsikaterem mestu niti nastaniti niti izpeljati toliko športnih tekmovalcev. Morda podatek: po prenehanju obstoja DO Široka potrošnja in po nastanku petih novih delovnih organizacij, se bo število tekmovalcev na bližnjih letnih igrah povečalo skoraj za tretjino.

Beseda je nanesla tudi na pobudo kolezarjev, da bi se pridružili Iskrašem na letnih igrah. Vsekakor bo treba tudi zanje poiskati to možnost, največji problem pa je v varnosti tekmovalcev. Seveda bo morala nova komisija razmisliti tudi o atletiki in še kakšni drugi panogi, verjetno pa bo denar tista ovira, ki bo marsikateremu Iskrašu — rekreativcu ali športniku — preprečila udeležbo na letnih športnih igrah. Vprašljivo je tudi to, kako bodo lahko manjše DO sestavljale kakovostne ekipe.

Tudi o Iskrinih zimskih igrah je bilo govora na seminarju. Na predlog komisije so udeleženci sklenili, da bo že na prihodnjih igrah manjše število razredov v moškem veleslalomu, glede drsalnega koraka v smučarskem teku pa so menili, da bi kazalo v prihodnje organizirati le teke v klasičnem, diagonalnem koraku.

Ob zaključku seminarja v Strunjanu so se Iskrini organizatorji in animatorji športne rekreacije podrobno seznanili z bližnjimi XXIII. letnimi športnimi igrami v Semiču, izžrebali pa so tudi posamezne skupine. O žrebanju bomo pisali v prihodnji številki našega tednika, takrat pa bomo objavili tudi sklepe seminarja.

Lado Drobež

Iskra — Srednja šola elektrotehnične in kovinsko predelovalne usmeritve p. o.
64000 Kranj, Kidričeva cesta 55 — Zlato polje

razpisuje po sklepu komisije za delovna razmerja delavcev naslednja prosta dela in naloge v usmerjenem izobraževanju:

1. učitelja umetnostne vzgoje
2. učitelja angleškega jezika
3. učitelja matematike
4. 2 — učitelja fizike
5. učitelja obrambe in zaštite
6. učitelja zdravstvene vzgoje
7. učitelja za poučevanje organizacije dela in varstva pri delu
8. 3 — učitelje elektrotehniške usmeritve — elektronika
9. učitelja elektrotehniške usmeritve — telekomunikacije
10. učitelja elektrotehniške usmeritve — računalništvo
11. učitelja elektrotehniške usmeritve — elektroenergetika
12. 2 — učitelja strojne usmeritve
13. 2 — učitelja praktičnega pouka za program elektronike
14. učitelja praktičnega pouka za program elektroenergetike
15. 2 — učitelja strojne usmeritve
16. knjigovodja materialnih in osnovnih sredstev

Pogoji:

- pod tč. 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. — izobrazba ustrezne smeri in izpolnjevanje pogojev po ZUI (Ur. list SRS 11/80)
- pod tč. 8. — dipl. inženir elektrotehnike — elektronika
- pod tč. 9 — dipl. inženir elektrotehnike — telekomunikacij
- pod tč. 10. — dipl. inženir elektrotehnike — računalništva
- pod tč. 11. — dipl. inženir elektrotehnike — energetik
- pod tč. 12. — dipl. inženir strojništva
- pod tč. 13. — inženir elektrotehnike — elektronika
- pod tč. 14. — inženir elektrotehnike — energetik
- pod tč. 15. — inženir strojništva
- pod tč. 16. — ekonomska srednja šola

Za dela in naloge bomo sklenili delovno razmerje:

- pod tč. 1. — za določen čas do konca 1. polletja š. l. 1987/88 s polovičnim delovnim časom,
- pod tč. 6. — za določen čas do 31. avgusta 1988 s polovičnim delovnim časom,
- pod tč. 7. — za določen čas do 31. avgusta 1988 s polovičnim delovnim časom,
- pod tč. 16. — za določen čas s polnim delovnim časom (nadmestje delavke na porodniškem dopustu)
- pod tč. 2., 3., 4., 5., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15. — za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Za vsa omenjena dela in naloge bomo sklenili delovno razmerje s 1. 9. 1987.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh na ISKRO-SREDNJO ŠOLO KRANJ, Kidričeva c. 55. Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh od izteka roka za vložitve prijav.

Iskra — SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o.
Izobraževalni center Iskre,
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje

Temeljni seminar za zunanje trgovinsko poslovanje (zunanjetrgovinska registracija)

v času od 28. 9. do 10. 10. 1987 v Portorožu

Delavci, ki opravljajo posle zunanje trgovinskega prometa morajo imeti po zakonu o prometu blaga in storitev s tujino ustrezno strokovno izobrazbo in morajo izpolnjevati druge pogoje, ki jih določi Gospodarska zbornica Jugoslavije v sporazumu z Gospodarskimi zbornicami republik in avtonomnih pokrajin (Ur. l. SFRJ 9/78). Za delavce, ki so dolžni opraviti posebni strokovni izpit za pridobitev zunanje-trgovinske registracije, organiziramo razpisani seminar kot pripravo za izpit. Opravljeni izpit pa je tudi pogoj za vpis v 9. ZUNANJE-TRGOVINSKO ŠOLO V ISKRI.

Izobraževalni program:

- zunanje-trgovinsko poslovanje
- zunanje-trgovinski in devizni režim SFRJ
- pravni posli v zunanji trgovini
- plačilni promet s tujino
- mednarodni transport in transportno zavarovanje
- carine in carinsko poslovanje
- temeljni družbeno politične ureditve in družbeno ekonomskih odnosov SFRJ

Čas in kraj: Seminar se bo začel 28. 9. 1987 v Portorožu in bo trajal do 10. 10. 1987

Nosilec programa: Gospodarska zbornica Slovenije

Cena: Cena seminarja je 45.000 din, cena izpitov pa 30.000 din. Stroške hotela in potne stroške obračunajo kandidati v svojih OZD. Gospodarska zbornica jim bo poslala račun na podlagi izpolnjene in podpisane prijavnice.

Prijave. Prijavnice naročite na tel. št.: 061 222-212 v Izobraževalnem centru SOZD Iskra Ljubljana, Trg, revolucije 3/11. Izpolnjene prijavnice vrnite na isti naslov najpozneje do 20. 6. 1987. Poznejših prijav v nobenem primeru ne bomo mogli upoštevati, ker nas je Gospodarska zbornica obvestila, da ima seminar v navedenem terminu že povsem zaseden, razen naših rezervacij.

Iskra — Elementi n. sol. o.

TOZD SEM — Tovarna specialnih elementov in materialov n. sub. o.
Ljubljana, Tržaška 2

vabi k sodelovanju sodelavce za opravljanje naslednjih del in nalog:

1. kovinostrugarja

Od kandidatov pričakujemo končano poklicno šolo kovinske smeri ter nekaj delovnih izkušenj

2. priprava in serviranje malic

Od kandidatov pričakujemo končano osemletko ter nekaj delovnih izkušenj

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Vloge sprejemamo v 8 dneh po objavi na naslov: ISKRA — ELEMENTI TOZD SEM, Kadrovska služba, Ljubljana, Tržaška 2.

Pred dnevi se je v krogu sodelavk in sodelavcev poslovila Marija Gregorič, delavka na liniji tuljav tovarne malih zaganjalnikov novogoriške Iskre — Avtoelektrike. Prišel je čas njene upokojitve. Prag tovarne malih zaganjalnikov je prestopila že 5. marca 1975 in vsa leta pridno in vestno opravljala zaupane naloge. Radi so jo imeli, saj je vsakomur poklonila prijazno besedo in dober nasvet. Zato je bilo tudi slovo pristrčno, krog najožjih sodelavk ji je spesnil celo pesmico, ki so jo prebrali na slovesu. Zadnjo kitico

objavljamo:

Iz vsega srca ti želimo: bodi zdrava, zadovoljna, srečna — naj bosta radost in smeh ob tebi večna. Mirno uživaj svoj penzion — naj bo vedno rožic poln tvoj balkon. Le na sodelavce nikdar ne pozabi in nas za tvoj 50. rojstni dan na pršt povabi! Seveda je bilo smeha na pretek, dobre želje so z vseh strani kar deževale, na vse skupaj pa bo prijazno Marico spominjalo tudi lepo spominsko darilo, ki so ji ga poklonili. (M. R.).

Iskra

Iskra Antene, p. o. Industrija anten in elektronskih naprav
Vrhnika,
Idrijska c. 42

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

1. konstruktorja I

— več delavcev

Pogoji:

- višja izobrazba strojne ali elektro smeri
- 3 leta delovnih izkušenj na konstrukciji
- poskusno delo traja 3 mesece

2. konstruktorja II

Pogoji:

- višja ali srednja izobrazba strojne smeri
- 2 leti delovnih izkušenj
- poskusno delo traja 2 meseca

Pisne prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev in z opisom dosedanjega dela naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi komisiji za delovna razmerja Iskra Antene. Delo združujemo za nedoločen čas. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sprejetju sklepa pristojnega samoupravnega organa.

Iskra

Iskra Mikroelektronika — delovna organizacija v ustanavljanju

61000 Ljubljana, Stegne 15 d

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

v Sektorju ekonomike in financ

1. vodja računovodske službe

Pogoji: VS ekonomske smeri ali z delom pridobljena delovna zmožnost nad 4 leta delovnih izkušenj

2. vodja finančnega knjigovodstva

Pogoji: VS ekonomske smeri ali z delom pridobljena delovna zmožnost nad 4 leta delovnih izkušenj

Z izbranimi kandidati bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi, na naslov: Iskra Mikroelektronika — v ust., Ljubljana, Stegne 15 d.

Mali oglas

SUFR FUN — samogradnja, jadro, jambor, z opremo prodam za 12 SM. Informacije po tel. 576-231, int. 238.

Veslaški tečaj za kajakaše in kanuiste

Pisali smo že, da bomo pod pokroviteljstvom Iskrine komisije za šport in rekreacijo organizirali veslaški tečaj za kajakaše in kanuiste na divjih vodah. Kot že rečeno, se bo začel tečaj 8. junija ob 16-ih na Ljubljani pri Kajak kanu klubu Ljubljana, to je nedaleč od Livade. Tečaj bo vodil mednarodni učitelj veslanja Rok Šrbar. Pravi, da nas bo prve tri dni na Ljubljani, torej na povsem mirni vodi, seznanil z osnovami veslanja, ko pa bomo to osvojili, se bomo podali tudi na druge slovenske reke, vse pa bo seveda odvisno od nas samih.

Na tečaj vabimo tako začetnike kot tiste, ki že veslajo. S seboj pripeljite poleg čolna vso potrebno opremo, torej veslo, čelado (na Ljubljani je ne boste potrebovali), rešilni jopič in krovnico. Če morda nimate čolna, si ga boste lahko s celotno opremo tudi sposodili.

Tečaj bo trajal predvidoma dva tedna. Z Rokom računava, da bise udeleževali tudi nekaterih spustov po slovenskih rekah, enkrat koncem tedna pa bi šli tudi na morje, kjer bise naučili eskimutiranja.

Druge podrobnosti boste zvedeli pri Ladu Drobežu na Uredništvu glasila Iskra, Ljubljana, Gregorčičeva 23, telefon 223-977, pri njem se tudi prijavite.

LD

S tečajem veslanja bomo začeli na Ljubljani, seveda pa bomo nato nadaljevali tudi na bolj zahtevnih rekah. Morda tudi na Soči, kjer smo slikali našega učitelja Roka Šrbarja.

Iz vode smo! Denarja bo tolko, da ga bomo še izvažali!

ISKRA	NEPRAVA HČI	KDO GLEDA VSE Z DOBRE STRANI	VODNI PADEC	TEŽA EMBALA- ŽE	VRSTA KUKAVICE	JEZERO V VZH- TURČIJI	PERGAM- KRALJ (DALIŠA OBLIKA)	AVTOR! RUDI MURN	KDO JE PREDLAGAN ZA KAKO FUNKCIJO	PAS PRI KIMONU	PRIZNICA	DEL ŽITARIC
STAS								NAJVEČJI SKLEP- ČLOVES. TELESA				
VRSTA OBJEKTIVA								KAJNOV BRAT EVROPSKI VELETOK				
ANTIKA- RIAT												
ULITA TISKAR- SKA ČRKA					SESTAVINA SVETIL- NEGA PLINA	ZMRZNI- ENA VODA LJUDSKO! KREMAR				ARZEN GORSKI VZPON		
OLIVER MLAKAR			KRALJEVIČ IZ INDIJ- EPA, MAH- ABHARATA	VULKANI- ZIRAN KAVČUK VRBA							GORSKI RESEVAL- NI ČOLN	RIMSKI HISNI BOG
VNETJE NOSNE SLUZNICE								DVOJINA MARINC ANDREJ				
DRUGO IME PISATELJA MESKA							NEMŠKA DENARNA ENOTA					
ATLAS							ZVEZDA V OZVEZ- DJU ORLA					

Dan Iskre —
dan borca '87

SMO
ZNANJE IN MLADOST

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željeznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.